

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
July 20, 1994

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, LIEPA - JULY 20, 1994

Nr. 139

Žinios iš Lietuvos - Elta

Baltarusija reikalauja Adutiškio geležinkelio atkarpos

Vilnius, liepos 19 d. (Elta) - Baltarusijos parlamento prezidentas liepos 13 d. priėmė nutarimą, įpareigojantį Baltarusijos vyriausybę iki rugsėjo 1 dienos užtikrinti, kad Baltarusijos geležinkelio žinion būtų perduotos visos geležinkelio atkarpos, įskaitant Adutiškio, esančios Baltarusijos teritorijoje, bet pavaldžios Lietuvos geležinkeliam. Nutarime kalbama apie dvi geležinkelio atkarpas, esančias Baltarusijos teritorijoje, kurių bendras ilgis yra 63.5 kilometro.

Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos pareigūnai liepos 19 d. atsisakė pateikti oficialią Lietuvos poziciją dėl Baltarusijos Aukščiausiosios Tarybos prezidento nutarimo, susijusio su geležinkelių tinklo dalybomis.

Atsisakymas buvo motyvuotas tuo, kad iki vidurdienio Baltarusijos parlamento prezidento pirmininkas Mečislav Grib dar nebuvo pasirašęs šio nutarimo.

Pasak Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos sekretoriaus Albinas Januška nurodo į nutarimo punktą, kuriame rašoma, jog jeigu Adutiškio stoties problemos sprendimas, toliau būtų vilkinamas, Baltarusijos vyriausybė įpareigojama išnagrinėti galimybę stoties rajone Baltarusijos teritorijoje nutiesti papildomą lygiagrečią geležinkelio atkarpą. Tuo, sako Januška išsakydamas Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos poziciją, Baltarusija pripažįsta, jog Adutiškis yra derybų objektas ir laikosi nuomonės, kad tai padės paspartinti derybas.

Lietuva pasirašė laisvos prekybos sutartį su Europos Sąjunga

Grijęs iš Briuselio, kur pasirašė Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos laisvos prekybos sutartį, kuri įsigalios sausio 1 d., užsienio reikalų ministras Povilas Gyllys surengė spaudos konferenciją.

Ministras pasakė manęs, kad Europos Sąjungos principiniai sprendimai bus priimti antrąjį šių metų pusę. Gyllys mano, kad dar reikia suartinti įstatymus, suderinti institucijų darbą, spręsti klausimus, susijusius su kultūra, turizmu, švietimu, kapitalo, paslaugų ir informacijos tarp valstybių judėjimu. Jis pažymėjo, kad Europos Sąjunga suteikė mums galimybę paspartinti mūsų tarptautinių ekonominių santykių subalansavimo procesą. Ministro nuomone, Lietuva iš tarybinio laikotarpio paveldėjo labai nesubalansuotą ekonomiką, kurios pagrindas, nes tik 4-5% Lietuvos pramonės produkcijos buvo eksportuojama į tuometinį užsienį.

Šia sutartimi reglamentuojamas laisvas prekių judėjimas tarp Europos Sąjungos valstybių ir Lietuvos, taip pat standartai, intelektualinės nuosavybės apsaugos normos. Preambulėje numatoma, kad politinis dialogas tarp šalių turi būti stiprinamas, o šalys pripažįsta, kad Lietuva turėtų tapti Europos Sąjungos nare. Ši sutartis suteiks Lietuvai galimybę grei-

čiau tapti asocijuota, o vėliau ir pilnaveikė nare.

Įteisintas Lietuvos karių dalyvavimas tarptautinėse operacijose

Antradienio Seimo nutarimu Lietuvos kariuomenės padaliniai dalyvauti tarptautinėse operacijose galės tik vykdydami Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus. Padaliniai gali būti perduoti Jungtinių Tautų Saugumo tarybos arba NATO struktūrų žinion Seimo nutarimu operacijoms konkrečioje teritorijoje vykdyti ir tiksliai apibrėžtam laikui. Karių skaičius neturi viršyti 500.

Draudžiamas bet koks Lietuvos kariuomenės, jos padalinių bei Lietuvos Respublikos struktūrų dalyvavimas tarptautinėse organizacijose ir pratybose su Nepriklausomų Valstybių Sandraugos šalimis Baltijos valstybių ir NVS šalių teritorijoje.

Išstatymas numato, kad vykstant bendras pratybas su užsienio kariuomenių padaliniais Lietuvos teritorijoje, jie negali būti daugiau kaip 1,200 karių iš kitų valstybių.

Kariai ir padaliniai bus priimami savanoriškumo pagrindais. Socialinės garantijos jiems bus taikomos pagal Lietuvos įstatymus.

Lito patikimumo įstatymas tebekritikuojamas

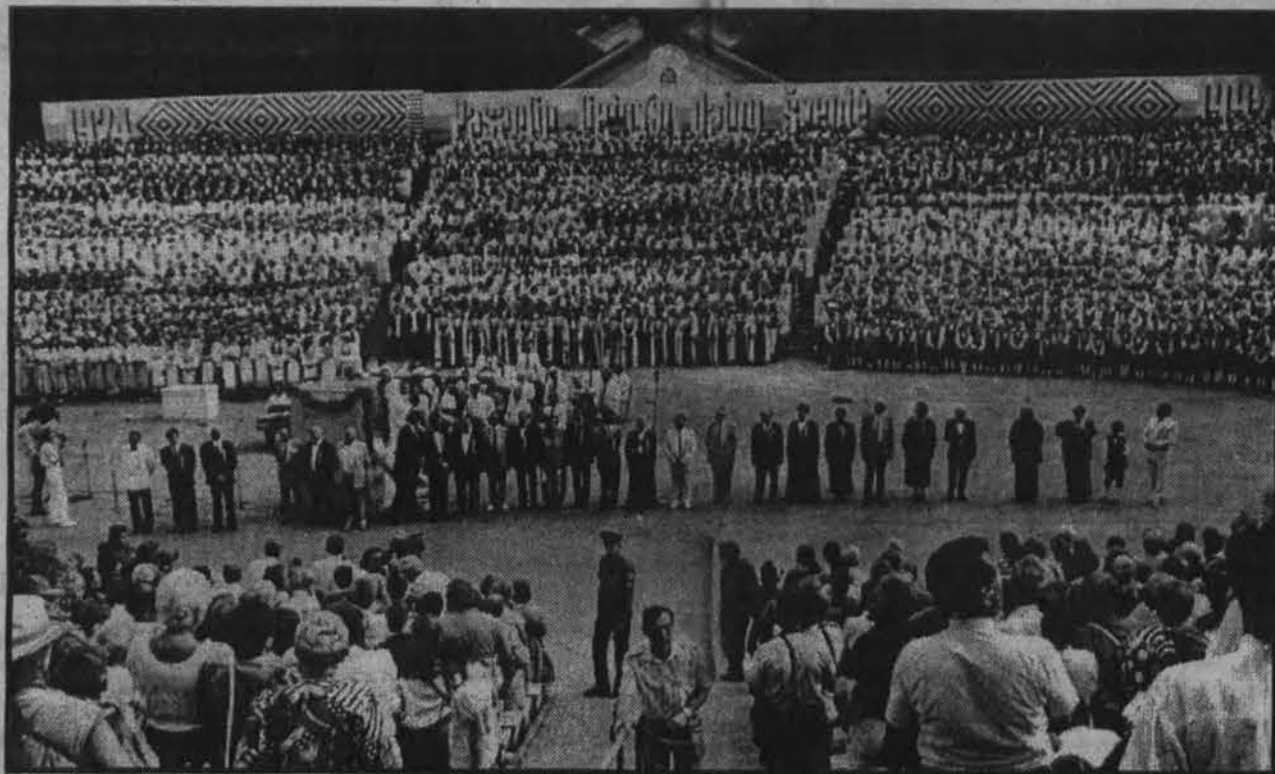
Seimo biudžeto ir finansų komiteto pirmininko pavaduotojas, Socialdemokratų frakcijos narys Audrius Rudys spaudos konferencijoje dar kartą pareiškė, kad tiek neseniai priimtas Lito patikimumo įstatymas, tiek šią savaitę pateiktos jo pataisos prieštarauja Respublikos Konstitucijai.

Dalis Seimo narių, tarp jų ir socialdemokratai nesutinka su įstatymo teiginiu, kad lito kursą bazinės valiutos atžvilgiu nustato Vyriausybė, suderinusi su Lietuvos banku. Jie sakė, jog tokiu atveju centrinis bankas netenka pinigų emisijos funkcijos ir iš esmės tampa paprasta valiutos keitykla.

Lito devalvacija, pasak Audriaus Rudžio, artimiausiu metu gal ir neįvyks. Priimant sprendimą dėl lito santykio su doleriu, buvo paliktas tam tikras rezervas. Užsienio eksperto teigimu, tada santykis buvo iki 1:3.5 nuo 1:3.7, nors oficialiai kalbėta apie santykį 1:3.91. Tačiau šis rezervas ilgai neišsilaikys. Tokia tikimybė patvirtina ir valstybės vidaus bei užsienio skolos, sakė A. Rudys.

Lito patikimumo įstatymas žalingas Lietuvos ekonomikai, pabrėžė Seimo biudžeto ir finansų komiteto pirmininko pavaduotojas. Jis dar nepasireiškė drastiškoms formoms, bet, jeigu įstatymas nebus panaikintas, toks laikas netruks ateiti.

Lietuvos paštas nuo liepos 10 d. padidino pašto paslaugų kainas. Laiško siuntimas Lietuvoje kainuoja 20 centų, vietoje 10 centų, siunčiant į užsienį - 80 centų, vietoje 60. Laiško siuntimas oro paštu pabrango nuo 80 centų iki 1 lito. (AGEP)

Kaune, liepos 7 d. Dainų slėnyje prasidėjo pirmoji Pasaulio lietuvių dainų šventės diena. Šioje nuotraukoje matyti išsiriškiavę šio pirmo šventės koncerto dirigantai. „Kauno diena“ rašė, kad susirinkus dainininkams, „pasirodė, kad Dūkija visai netoli Toronto, o augaloti Baltimorės lietuviai atsivėžė labai gražių, išsivijoje nepamirštų dainų“.

Vyriausybė rūpestingiau rinks mokesčius

Vilnius, liepos 15 d. (AGEP) - Vyriausybės spaudos konferencijoje liepos 12 d. kalbėjo Europos Sąjungos PHARE programos ryšių konsultantas Anton Warmington. Pasak jo pridėtosios vertės mokesčio pasiteisinimo, nes įplaukos ir biudžetą padidėjo. Pajamos valstybės išde šių metų gegužės mėnesį buvo 75 milijonai litų, t.y., 11 milijonų litų daugiau nei pernai gegužės mėnesį. Birželio mėnesį jau gauta 90 milijonų litų pajamų, o vėliau jos turėtų didėti iki 120 milijonų litų.

Į spaudos konferenciją atvykęs premjeras Adolfas Šleževičius įsijungė į diskusiją dėl pridėtosios vertės mokesčio ir pasakė, kad visi gėdininimai, esą mokesčiai sukels didžiulę infliaciją, nepasitvirtino. Per šiu metų pusmetį infliacija buvo 22.2%, numatoma, kad per metus ji neviršys 35%, o kitamet svyrus apie 20.25%.

Tačiau, sakė Šleževičius, mokesčių mokesčio tvarkos griežtinimas bus vyriausybės prioritetiniu uždaviniu. Premjeras išvardijo darbus, kuriuos vyriausybė nuveikė šioje srityje: Sugriežtinta tabako gaminių ir alkoholio prekybos tvarka (įplaukos į biudžetą už prekybą alkoholiu padidėjo dešimt kartų, o tabako rinkoje legaliai parduodama jau 70%; buvo 5%. Nuo spalio 1 d. degalinėse bus įvesti kasos aparatai, su užsienio ekspertais dirbama, kad būtų kompiuterizuota pasienio kontrolė. Vyriausybėje pritarta

Pasaulio Banko paskola Lietuvos žemės ūkiui

Vilnius, liepos 15 d. (AGEP) - Pasaulio Banko Vidurio Azijos ir Europos šalių gamtos išteklių skyriaus vedėjas G. Fox ir šio skyriaus vyriausiasis ekonomistas H. Kim lankėsi Lietuvoje liepos 11-12 dienomis.

Jie su Lietuvos Žemės ūkio ministerijos vadovais aptarė igyvendinimo tvarką 25-30 milijonų dolerių kredito, skirto žemės ūkio imonėms - ūkininkams, bendrovėms, žemės ūkio produkcijos perdirbimo, juos aptarnaujančioms imonėms, kurios vyrauja privatus kapitalas.

Šią paskolą Pasaulio Bankui reikės grąžinti per 17 metų, mokant 7.5% metines palūkanas. Paskola numatoma skirstyti per komercinius bankus.

bendrųjų pajamų mokesčio projektui. Būtina sutvarkyti ir įmonių registravimą, nes dabar iš 60,000 privačių įmonių valstybė gavo tik apie 800,000 litų mokesčių.

Atsakydamas į klausimą dėl rengiamos pavojaus krovinių ir karinio tranzito per Lietuvą tvarkos, A. Šleževičius pasakė, kad iki šiol Lietuva buvo pereitanti iš senosios tvarkos į naują, kuri turi būti patvirtinta ku greičiau.

Premjeras taip pat informavo apie trečiadienio vakarą jo iniciatyva įvykusį pokalbį telefonu su Lenkijos premjeru Waldemar Pawlak. Adolfas Šleževičius savo kolegą prašė, kad Lenkijos valdžios institucijos sudarytų palankiausias sąlygas statant lietuvių kultūros centrą Seinų kašte. Abi pusės susitarė sparinti laisvosios prekybos sutirties rengimą. Taip pat tartai dėl šalių sienų apsaugos ir muitinių tarnybų bendradarbiavimo.

Rusų delegacijai įteiktos tranzito taisyklės

Vilnius, liepos 7 d. (Elta) - Liepos 6 d. pasibaigė eilinis Lietuvos ir Rusijos derybų delegacijų susitikimas. Lietuvos delegacijos vadovas Virgilijus Bulovas spaudos konferencijoje pasakė, kad 5% teiginio būsimoje Lietuvos karinių ir pavojaus krovinių tranzito taisyklėse vienodai teiama vertina ir Rusijos ir Vakarų ekspertai. Šios taisyklės galios įsigalios tikrus išimtis. Pavyzdžiui, jei vežama dažnai, tai galima prašyti, kad paraiškios būtų siunčiamos ne diplomatiniais kanalais, o teisiogiškai perduodamos įgaliojimais.

Lietuvos delegacijos vadovas žurnalistams sakė, kad po visų pastabų bus parašytas ir į rusų bei anglų kalbas išverstas naujas taisyklių variantas, kuris vėl bus pateiktas ekspertams. Ir nuo jų priklausys, ar taisyklės įsigalios dar šį mėnesį. Civilinis tranzitas savaime išsispresčius, jei įsigalios Laisvos prekybos sutartis, kurią, ne paslaptis Rusija sieja su tranzitu, sakė Virgilijus Bulovas.

Jis paneigė teiginius, kad rengiamos Lietuvos karinių ir pavojaus krovinių tranzito taisyklės pažeidžia mūsų valstybės interesus. Šio dokumento projekto nėra matęs nė vienas opozicijos narys, o susitarimo - tuo la-

Rusija smerkia JAV Senato nutarimą

Maskva, liepos 15 d. (RFE/RL) - Rusijos vyriausybės ir parlamento nariai piktai reagavo į tai, kad JAV Senatas liepos 13 d. priėmė pataisą JAV pagalbos skirstymo Rusijai įstatymui. Pataisoje reikalaujama, kad Rusijos kariuomenė būtų išvesta iš Estijos iki š.m. rugpjūčio 15 dienos.

Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozyrev pareiškė, kad šis nutarimas yra sunkumas ir kad jis yra bandymas kištis į Rusijos ir Estijos vidaus reikalus.

Rusijos parlamento žemesniųjų rūmų - Dūmos - Tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas Vladimir Lukin parlamente pareiškė, kad Rusija „nusišalinti kvailiams ir provokuojantiems reikalavimams“.

JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojas Strobe Talbott pareiškė, kad visų Rusijos dalinių išvedimas iš Baltijos šalių iki š.m. rugpjūčio 15 d. bus svarbus egzaminas JAV-Rusijos santykiams.

karinės technikos sąstata saugos ne daugiau kaip aštuoni žmonės, jame nebus amunicijos, be to, tuo pat metu Lietuvos teritorijoje galės būti tik vienas toks sąstata.

Neaptarta liko sargybų sąveika ir keli techniški klausimai, pažymėjo Lietuvos delegacijos vadovas. Jis taip pat sakė, kad Lietuva galės padaryti tam tikras išimtis. Pavyzdžiui, jei vežama dažnai, tai galima prašyti, kad paraiškios būtų siunčiamos ne diplomatiniais kanalais, o teisiogiškai perduodamos įgaliojimais.

Lietuvos delegacijos vadovas žurnalistams sakė, kad po visų pastabų bus parašytas ir į rusų bei anglų kalbas išverstas naujas taisyklių variantas, kuris vėl bus pateiktas ekspertams. Ir nuo jų priklausys, ar taisyklės įsigalios dar šį mėnesį. Civilinis tranzitas savaime išsispresčius, jei įsigalios Laisvos prekybos sutartis, kurią, ne paslaptis Rusija sieja su tranzitu, sakė Virgilijus Bulovas.

Jis paneigė teiginius, kad rengiamos Lietuvos karinių ir pavojaus krovinių tranzito taisyklės pažeidžia mūsų valstybės interesus. Šio dokumento projekto nėra matęs nė vienas opozicijos narys, o susitarimo - tuo la-

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Brazauskas akcentavo ekonominių saugumą

Vilnius, liepos 8 d. (LR) - Grijęs iš Rygos, kur Baltijos šalių prezidentai susitiko su JAV prezidentu Bill Clinton, Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas liepos 7 d. spaudos konferencijoje konstatavo: „Pats vizitas ir bendravimas su B. Clintonu duoda labai daug naudos“, rašo „Lietuvos ryte“ Ramunė Sakalauskaitė.

Anot Brazauską, JAV prezidento vizitas atveria valstybių vadovų glaudaus bendradarbiavimo kelius ir sudaro labai reikalingą aplinką bendrauti su įvairiomis Amerikos žinybomis ir privačiomis struktūromis, kurios nedrąsiai ateina į Lietuvą.

Prez. A. Brazauskas pažymėjo, kad pokalbyje su B. Clintonu nebuvo detaliai aptarti konkretūs glaudaus bendradarbiavimo projektai. Prezidento žodžiais tarant, konkrečiau kalbėta apie Lietuvos energetiką, apsirūpinimą atominio kuro.

Kalbėjo ne apie ginklus, o apie ekonominius dalykus

Kalbant apie valstybės saugumą, sakė prezidentas, gvil-dentas ne durtuvų skaičius, o ekonominiai aspektai - būtinybė turėti alternatyvą galimybę apsirūpinti kuru. Brazauskas akcentavo Lietuvai rūpimą apsirūpinimą dujomis, taip pat Būtingės terminalo statybą.

Kad ekonominiai Lietuvos sunkumai suprantami Clintonui, Brazauskas įsitikino aerodrome, kai atsiveikindamas JAV prezidentas pasakė, jog labai gerai išsidėmėjęs energetines Lietuvos problemas.

Dviejų valandų pokalbyje su prez. Clintonu vyko darbinių pietų metu, Baltijos valstybių prezidentai bandė sudaryti sąlygas daugiau kalbėti svečiai ir išgirsti jo nuomonę įvairiais klausimais. A. Brazauskas informavo apie santykius su Rusija, Kaliningrado sritimi bei karinį tranzitą per Lietuvą.

Supažindino su tranzito per Lietuvą klausimais

Prez. Brazauskas papasakojo, kad Lietuva yra paruošusi tai-

biau, nes iki šiol jis dar nepradėtas rengti, jis teigė.

Jis taip pat sakė, kad „tik turint lakia fantazija galima tvirtinti, kad šiandieninė situacija primena 1939-uosius. Aš jokių paralelių nematau“.

Pasak Bulovo, kiek Lietuva uždirbs iš tranzito, priklausys nuo pervežimų kiekio. Šiuo metu pervežimų sumažėjo. Tačiau bus uždirbama gerokai daugiau nei dabar, nes bus taikomi visiškai kiti tarifai, tvirtino jis.

Lietuvos derybininkų vadovas taip pat sakė, kad derybų delegacijos aptarė Laikino įsadarbinimo susitarimo projektą. Jam įsigaliojus, nebe-reikės daugelio formalumų laikinai Rusijoje dirbantiems Lietuvos piliečiams, pavyzdžiui, kelininkams Sibire, jie galės parduoti tą techniką ir įrenginius, kurių neapsimoka vežtis atgal į Lietuvą.

Nebuvo susitarta, kada derybų delegacijos susitiks kita kartą.

sykles, kurios galios visoms valstybėms ir įvairaus pobūdžio kroviniams. A. Brazauskas žodžiais tarant, JAV vadovas šią problemą suprato. Žurnalistams Brazauskas priminė, jog Vytauto Landsbergio laikais buvo susitarta dėl Rusijos kariuomenės karinio tranzito per Klaipėdą. „Mums tai yra naudinga, kadangi 60% Rusijos kariuomenės, išvykstančios iš Vokietijos, iš Kaliningrado važiuoja per Klaipėdą“, patikslino Brazauskas.

NATO nebepajėgia apsaugoti visos Europos

Prezidentai Rygoje dar kalbėjo apie Baltijos valstybių perspektyvas NATO. Aptartas Vidurio Europos ir Vyšegrado šalių (Lenkijos, Vengrijos, Čekijos, Slovakijos) bendradarbiavimas.

Į Brazauską klausimą, kaip jis įsivaizduoja bendradarbiavimą su NATO, Clintonas ilgai kalbėjo apie NATO idėją. JAV prezidentas minėjo, kad pasiūlius NATO „Partnerystės vardan taikos“ programą, nesitiekė, jog tiek daug valstybių nuspręs prie jos prisijungti. Kalbėdamas apie NATO viziją, B. Clintonas teigė, jog NATO igauna naujas taikos funkcijas ir karinio bloko įvaidis blėsta. JAV prezidentas paaikšino, kad 12 NATO valstybių šiandien nebepajėgia suteikti saugumo garantijų kitoms 20 Europos valstybių.

Kalbėjo ir apie įvykius kitur pasaulyje

Politinių įvykių vertinimą pateikė pietuose dalyvavęs ir JAV valstybės sekretorius Warren Christopher.

Prez. Bill Clinton kalbėjo apie padėtį Haityje ir Korėjoje.

Anot Brazauską, Clintonas labai atsargiai vertino Prancūzijos veiklą Ruandoje, kur viena tauta prieš kitą vykdė genocidą. JAV prezidentas sakė, kad, jo nuomone, istoriškai tarp valstybių susiklostę santykiai ir tos šalys laiko pareigą padėti viena kitai spręsti konfliktus, remdamosi istorine patirtimi. Šią sąvoką Clintonas pritaikė ir Vakarų pusrutulyje esančiai Haiti Respublikai.

Į klausimą, ar A. Brazauskas pakvietė JAV prezidentą atvykti į Lietuvą, Lietuvos vadovas atsakė, jog atsiveikindamas ceremonijos metu pasakės, jog tikisi B. Clintoną sutikti Lietuvoje, o pastarasis išreiškė viltį, kad teks pasimatyti Amerikoje.

Spaudos konferencijos dalyviams buvo pranešta, jog rudenį Baltijos valstybių prezidentai ketina vykti į New Yorką, kur vyks Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesija.

KALENDORIUS

Liepos 20 d.: Aurelijus, Elisas, Česlovas, Jeronimas, Alvydas.

Liepos 21 d.: Šv. Laurynas iš Brindisio, Bažnyčios mokytojas (m. 1619 m.); Lionginas, Prakseda, Rimvydas, Lasota. JAV astronautai nusileido mėnulyje 1969 metais. Komunistinis „Liaudies seimas“ 1940 m. nutarė Lietuvą įjungti į Sovietų Sąjungą.

SKAUTYBĖS kelias

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

SKAUTININKĖ, -AS LIETUVIŠKOS IDEOLOGIJOS RĖMUOSE

Šiandien nusivilkau šilko rūbą ir apsivilkau skautiškąjį, kad atrodyčiau sesuo tarp brolių ir sesuo tarp seserų.

Taip nebūtų pasakiusi skautininkė, subrendusi ir skautavusi nepriklausomoje Lietuvoje.

Nuo pirmosios kapitono Petro Jurgelavičiaus-Jurgėlos įsteigtos skautų mišriosios skilties 1918-ųjų metų spalio mėnesio 1-ą dieną Vilniuje, iki okupanto panaikintos LSS-os 1940 m. liepos mėnesį, skautininkė Lietuvoje buvo laisva savo krašto pilietė, jaunimo auklėtoja ir pasižvelgusi tarptautinių skautiškųjų idealų puoselėtoja.

Kai pažvelgiame mūsų sesių Vyriausiųjų Skautininkių, išėjusių į amžinuosius sodus, biografijas, pastebime, kad pirmoji skautiųjų vadė Sofija Čiurlionienė buvo lietuvių kalbos lektorė Kauno universitete, v.s. Ksaveras Žilinskienė — odontologijos daktarė, v.s. Dominika Kesinaitė — medicinos daktarė ir likusios trys — mokytojos: v.s. Juozė Vaičiūnienė, v.s. Lidija Čepienė ir v.s. Ona Zailskienė. Dvi iš minimų mokytojų žinomos ir literatūroje; Sofija Čiurlionienė — rašytoja, dramaturgė, klasikinių literatūros kūrinių vertėja į lietuvių kalbą, publicistė, — Juozė Vaičiūnienė — poetė.

Greta šių Vyriausiųjų Skautininkių, tais pačiais idealais vadovaudamosios, dirbo ir kitos skautininkės, dauguma mokytojos ir studentės.

Tai buvo šviesios lietuviškos moters, jaunosios visa savo buitimi ir Lietuvos žemę, kurioje gyveno, dirbo ir skatino jaunėnias pamilti skautiškąjį pasaulį.

Šioms skautininkėms tautinių turtų netoli tereikėjo dailės. Jos buvo čia pat, namie. Keli kilometrai dviračių, ar pėsčia į sodžius ir ten, kaip pasaka, atsivėdavo tautinio kraščio skrynia — tautosaka ir tautodailė, o mieste — pasitikdavo senoji architektūra, istorija. Darbe, gi, ar tai buvo universitete ar mokykloje, — tautosakinė lobi, kaip atvairai, sunešdavo patys mokiniai, nes ir jie buvo tos pačios tautos ainiai, tos pačios buities vaikai.

Skaitant apie lietuvių skautiškąją veiklą Lietuvoje, „Lietuvių Skautiųjų Seserijos“ ir mūsų skautiųjų pirmūno v.s. Petro Jurgėlos knygoje „Lietuviškoji Skautija“, supranti, kokie individualūs, veiklūs ir pasižvelgę buvo mūsų skautininkai ir skautai, kokių kultūrinių, visuomeninių darbų dirbo, kaip už savo žemę ir tautą kovojo. Ir vienos, ir antros okupacijos metu skautai veikė pogrindyje, o grįžus raudonajam okupantui, daugelis, likusių Lietuvoje, paauguko save partizanais daliai ir žuvo tuose pačiuose kvepiančiuose miškuose, kuriuose anksčiau stovyklavau. Tik jų nebepapuošė laužų žiežirbos ir nepalydėjo skambios skautų dainos.

1945 metais, nutilus siaubingai karo audrai ir nugalėjusiu politikui valia užrakinus vartus į tėvynę, pasitraukę į Vokietiją lietuviai susispyrė į stovyklas. Jose tuoj pat atgijo kultūrinis gyvenimas. Po gyvenimo plotmėje atgijo ir skautiškąji veikla.

Per ketverius metus skautininkai, nors praradę tėvynę, tebeturėjo spiečius lietuviškojo jaunimo, kuris juos mylėjo ir su jais mieliai dirbo. Kai žmogus, būdamas svetur, beturi tik kampą su dovanai pridėtu sriubos samčiu, bet yra laisvas, kai jo nemasina turtas ir išlepimas, jis lengviau supranta kančią, džiaugsmą, blogį, gėrį ir greičiau palinksta aukštesnių idealų siekiamas. Skautavimas tose, palyginus, sunkiose sąlygose buvo tyras, lietuviškas sąmoningumas stiprus ir visi tebekalbėjo gimtąja lietuvių kalba.

Persikėlus 1949-50-ais metais į svetias žemes, kuriose irgi manėme sustoti tik laikinai, skautininkė, -as ir vėl nenuleido rankų, kibo į darbą. Kaip įkaltinta geležis, panerta į šaltą vandenį tampa kietu kovos kardui, taip skautininkai tapo nelūžtančiais kardais kovoje už nutautėjimą, kovoje už gimtąją kalbą, kovoje už skautiškuosius idealus.

Skautininkų, subrendusių Lietuvoje, sutiktų išsivijoję, akys dar tebežibėjo Aušrinės ar Vakarės atšvaitais, lūpos — tebekalbėjo turtingąja lietuvių kalba, išmarginta priežastimis, patarlėmis, kartais mįslėmis. Visai neasimiliavę šioje ar kitoje išsivijos žemėje, jie liko tuo tautai to olimpinio deglo nešėja, pilna entuziazmo, ryžto, ištermingumo, tikslui paaugdama visas savo jėgas, ar ji, pakėlus bures, išplauks į tarp tautinius vandenynus? Šalti istorijos puslapiai byloja apie tautų svetūr išnykimą trečiojo karo, — ar mūsų trečioji karta pajėgs apsukti istorijos vežimo ratus?

Keliu šį klausimą galvodama apie dabartinę padėtį ir prisimindama Ebner — Echenbach teigimą: „Kai kuriuos vergus perka pinigais, kitus — pagyrimais. Nesvarbu kuo perkama. Vergiška žymė yra ta, kad yra kaina ir už ją žmogų galima nupirkti. Laimingieji vergai yra atkakliausi laisvės prieštai“.

Kaip žydų tautai reikėjo Mozės, taip mums reikia pasižvelgusių žmonių ir sutartinio, atkaklaus darbo. Ateinančios skautininkės kelias bus dygus ir akmenotas, bet ar buvo jis kitoks Vincui Kudirkai, Jonui Basanavičiui, Tumui Vaižgntui, Martynui Jankui? Sekime jais ir mūsų pirmaisiais Vyriausiais Skautininkais, kad nereiktų kam nors ateity pakartoti Sofoklio „Antigonės“ karaliaus Kyro žodžius: „Išmintis ateina per vėlai. Ji ateina į tylumos dykumą“.

Gyvenimas, tačiau, keičiasi. Žydų tauta iš Egipto keliavo į pažadėtą žemę 40 metų. Mūsų didysis egzodas irgi prasidėjo prieš 50 metų ir grįžimo į pažadėtą žemę dar nesimato. Žydų širdis buvo prisilėgęs auksas, bet jie buvo visi kartu ir turėjo Mozę. Jų tauta gyva ir šiandien, po trijų tūkstančių metų. Mūsų širdis irgi pradeda slėgti auksas ir mes jau pradėdami išsibarsyti besikeldami ir užmieščius, palikdami parapijas ir pagrindinius kultūrinius centrus, kuriems pasiekti reikia skirti vis daugiau ir daugiau laiko. Mes nesivadovaujame rašytojo Sloan Wilson patarimu: „Jei tu nori turėti laiko skaitymui ir rašymui, mūsų, atvejy — lietu-

Čikagos skautininkių draugovės 1993 m. lapkričio mėn. trims narėms suroštos išleistuvės. Priekyje — Lietuva išvykti pasiryžusi vs Nina Norienė-Grigaliūnienė. Iš k. — į Florida persikelianti Grasilija Meiluvienė, atsisveikinimą su sesėmis ruošusi Čikagos skautininkių draugovės draugininkė s. Aldona Palukaitienė ir Kalifornijon išvykstanti vs Bronė Variakojienė.

Nuotr. Jūratės Variakojienės

viškai kultūrinei veiklai, turi leisti žolei kieme peraugti“. Ar nepritrūksime energijos bet kokiai lietuviškai veiklai vardan puošnesnio gyvenimo? Likusiems lietuviškos salos kyla rūpestis ir praradimo baimė.

„Lietus yra našlaitis“, — pasakė kartą nežinomas poetas. Šiandieninė skautininkė jaučiasi tarsi tas lietus, kuris krinta žemėn ir dingsta. Ar jis suvilgys žemę ir išaugins spalvingus pavasario žiedus, ar jis, nuslydęs rudens lapais, taps gruodu ir tik išstips saulėje?

I tai galės atsakyti tik jaunatvūs skautininkės, pasižadėjusi vakar, šiandien, ar pasižadėsianti rytoj. Ar ji bus tautai to olimpinio deglo nešėja, pilna entuziazmo, ryžto, ištermingumo, tikslui paaugdama visas savo jėgas, ar ji, pakėlus bures, išplauks į tarp tautinius vandenynus? Šalti istorijos puslapiai byloja apie tautų svetūr išnykimą trečiojo karo, — ar mūsų trečioji karta pajėgs apsukti istorijos vežimo ratus?

Keliu šį klausimą galvodama apie dabartinę padėtį ir prisimindama Ebner — Echenbach teigimą: „Kai kuriuos vergus perka pinigais, kitus — pagyrimais. Nesvarbu kuo perkama. Vergiška žymė yra ta, kad yra kaina ir už ją žmogų galima nupirkti. Laimingieji vergai yra atkakliausi laisvės prieštai“.

Kaip žydų tautai reikėjo Mozės, taip mums reikia pasižvelgusių žmonių ir sutartinio, atkaklaus darbo. Ateinančios skautininkės kelias bus dygus ir akmenotas, bet ar buvo jis kitoks Vincui Kudirkai, Jonui Basanavičiui, Tumui Vaižgntui, Martynui Jankui? Sekime jais ir mūsų pirmaisiais Vyriausiais Skautininkais, kad nereiktų kam nors ateity pakartoti Sofoklio „Antigonės“ karaliaus Kyro žodžius: „Išmintis ateina per vėlai. Ji ateina į tylumos dykumą“.

Kaip žydų tautai reikėjo Mozės, taip mums reikia pasižvelgusių žmonių ir sutartinio, atkaklaus darbo. Ateinančios skautininkės kelias bus dygus ir akmenotas, bet ar buvo jis kitoks Vincui Kudirkai, Jonui Basanavičiui, Tumui Vaižgntui, Martynui Jankui? Sekime jais ir mūsų pirmaisiais Vyriausiais Skautininkais, kad nereiktų kam nors ateity pakartoti Sofoklio „Antigonės“ karaliaus Kyro žodžius: „Išmintis ateina per vėlai. Ji ateina į tylumos dykumą“.

RIMTESNĖ PAŽIŪRA Į ŠŪKĮ „DIEVUI, TĖVINEI, ARTIMUI“

Buvau įtaigota pasisakyti ir šia tema. Rimtesnė pažiūra? Kodėl?

Manau, kad gerbiama Lietuvių Skautiųjų Seserijos kapeliono v.s. kunigo Juozo Vaišnio, SJ, paskaita „Skersinis mūsų sąjungos pjūvis“ mums labai aiškiai išdėstė mūsų „negalavimus“, tad, pasisakysiu tik šūkiu prasmės atžvilgiu.

Skautybė nėra tas „didysis žaidimas“, kaip kai kurie mėg-

ta sakyti. Žaidimas, mažesnis, ar didesnis, skautavime yra tik metodika, imliausia vaikui, ar jaunuoliui perduoti žinias, organizacijos idėjas. Skautybė yra ideologija. Nors Baden — Powell ir pradėjo dirbti su berniukais, ugdydamas juose atsakingumą, drąsą ir bendravimą su gamta, per 15-20 metų, padedant jo seseriai Agnes ir žmonai Olive, jis suformavo pilnutinę skautiškąją ideologiją viso pasaulio jaunuoliams ir suaugusiems, paremtą draugyste ir pagalba kitam.

Ideologija, išreikšta simboliais — Dievui tėvynei, artimui — galima suprasti labai įvairiai. Dievui, žemei — gamtai, savo kraštui ir artimui; per gamtą Dievui ir žmogui; per Dievą — artimui ir gamtai, kraštui; per artimą — Dievui ir žemei.

Priežastis, saistanti šiuos tris simbolius yra tik viena vienintelė — meilė. Pagal žemiškosios žmogaus prigimties dėsnius yra natūralu vyrii mylėti moterį, moteriai — vyrą, tėvams vaikus, vaikams — tėvus, bet mylėti artimą toki, kokių jis yra — jau pareikalauja aukštesniosios žmogaus prigimties galių. Mylėti reikia smokti. Tai yra viso gyvenimo uždavinys, kurį, pagal skautiškąją ideologiją, bandome kasdien geriau atlikti.

Tokia meilė ra duodanti ir nieko nereikalaujanti atgal. Lengva yra dūti, kai turi per daug, bet pagamotina Teresė iš Kalkutos: „Tad nepradėjai duoti, kol tau, adavus, neskauda“. Motiną įresę daugelis laiko žeme aiškiojančia šventąja, kurio dvasinio būvio retai kas gal pasiekti, bet „neteisinga ideizmą vaizduoti realizmo prieše“, — sako dr. Juozas Girnius Jo žodžiais: „Idealizmas yra aklumas tikrovei, o atumas idealui. Tai nusiteikis ir nusistatymas vadovais savo gyvenime idealaisiems nesuinteresuotai tarnauti“. Skautiškąją ideologiją sutrūdo žemiškąją prigimtį, toboli aukštesniąją ir auginą evucijos būdu geresnį pasaulį žmogui. Šitokiai saviuokla jaunėnių auklėjimui reikalinga ir drausmė, duodama mums skautų įstatais, kurių kėdymui mes pasižadame. Tūtai irgi tarnauja meilei, pošdami dirva, kurioje ji gali žti.

Skautiškios ideologijos tikslą geriausiu nusako pats skautybės įrėjas lordas Baden — Powell (1857-1941) savo žodyje skautų dainoms: „Skautybėsslas yra ugdyti sveikus, išmus, pagalbinus abiejų piliečius; iš-

PRISIMINTAS VI TAUTINĖS STOVYKLOS DAINOS AUTORIUS

Australijoje leidžiamo „Tėviškės aidų“ savaitraščio gegužės 3 d. laidos „Iš mūsų parapijų“ skyriuje, tarp kitų Melbourne lietuvių parapijos žinių, rašoma: „Stasys Čižauskas, Tėviškės aidų bendradarbis, poetas, mūsų Parapijos mokyklos mokytojas, sukūręs ir LSS VI Tautinės stovyklos dainą, švenčiant LSS Jubiliejinius metus 1978 m. Gilwell Parke netoli Melbourne. Jis mirė 1981.4.24. Jo laidojimo dienos atminimui balandžio 27 d. buvo aukojamos šv. Mišios už jo vėlę mūsų Parapijos namų mažytėje Aušros Vartų koplytėlėje. Šv. Mišias užprašė Danutė Lynikienė su dukrelėmis Loreta ir Rita“.

SVARBUS PRANEŠIMAS TĖVAMS

Čikagos skautų ir skautiųjų stovyklos „Aras“, rugpjūčio 3 - 13 d. vyksiančios Rako stovyklavietėje, vadovybė praneša, kad šimet esant trumpintai stovyklai, tradicinio tėvų ir svečių lankymosi stovykloje savaitgalio nebus. Taip pat pranešama, kad iš anksto neužsiregistravę stovyklauti asmenys stovyklon nebus priimami. Ši tvarka galios visiems, be išimčių.

Asmenys turintieji klausimų prašomi kreiptis į stovyklos viršininką Romą Rupinską, tel. 708-887-0189.

LSS SUVAŽIAVIMAS TORONTE

Atidėtas LSS suvažiavimas. Jis spalio 22 ir 23 d. vyks mūsų pačių patalpose, o susipažinimo šokiai spal. 2 d. vakarą ruošiami Lietuvių namų didžiojoje salėje.

trinti siaurą savanaudiškumą: asmeninį, politinį, grupinį ir tautinį, ir vietoj savanaudiškumo ugdyti platesnę aukos ir tarnybos dvasią žmonių vienybės tikslams; ir taip išvystyti bendrą sugyvenimą ir bendradarbiavimą ne tik kiekviename krašte, bet ir tarp visų kraštų.

Patirtis įrodė, kad šį tikslą pasiekti nėra tuščias ar neįsivaizduotinas sapnas, o visiškai įmanoma galimybė, jei mes šiam tikslui dirbame“.

Grįžus namo nusivilksiu skautiškąjį rūbą, apsivilksiu šilko, ir, išėjusi į gatvę, nebeatrodysiu kaip sesuo tarp brolių ir sesuo tarp seserų, bet po tuo šilku dėvesiu (kartais gal ir kaip viduramžių vienuolis ašutine) — skautiškąjį, nematomą, nežibantį, bet visada primenantį man — esu visada ir visur sesuo tarp brolių ir sesuo tarp seserų.

Savo linkėjimus būsimiems skautininkams noriu perduoti poeto Antano Jasmanto (Maceinos) eilėraščio „Pranašystė“ žodžiais:

BUS, BUS mūsų žemėj vėliai
Bus pavasaris, ir vytureliai
Nuo grumstelių suskardens.
Vėjo verpstės saulės gijom
Vėl priverps žiedų lelijom
Ant nudžiugusio vandens.

Paupiais palinkę karklai tiesis,
Irsis dangumi valtelės šviesios,
Irsis pūko ežeruos.
Sunkios gervės supsis ore,
O sodybos kaip altoriai
Aukso žvakėm sužėruos.

Bus, bus mūsų žemėj vėliai —
Mūsų kryžkelių rūpintojėliai
Vėliai bus pas mus svečiuos.
Irena B. K.

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesuimami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$100.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuofira. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišiučiamos gavus prašymą.

STOVYKLOS

„Gintaro“ ir „Ažuolo“ vadovų, ių mokykla — Rako stovyklavietėje, Custer, Mich., liepos 30 - rugpjūčio 6 d.
Atlanto raj. — rugpjūčio 13-21 d. BSA Camp Resolute, Bolton, MA.
Kanados raj. — „Romuvoje“ rugpjūčio 7 - 21 d.; Montrealyje

DR. ROMUALDAS POVILAITIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. (1-312) 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 bloki) vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

DALIA E. CEPELE, D.D.S.
DANTŲ GYDYTOJA
7915 W. 171st
Tinley Park, IL 60477
(708) 614-6871
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-unto diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktuai. Susitarimui (kalbėti angliškai) tel. 708-422-8260

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmo 3 v. p.p.-7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždarai, ketvd. 1-3 v.p.p. penkt. ir šešt. 9 v.r.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba (312) 488-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakara ir savaitgaliais tel.708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmo 2 v. p.p.-7 v.v., antr. 9 v.r.-12, ketvd. 12-4 v. p.p., penkt. 12-6 v.v.

— „30 Baltijos stovykla“ — liepos 30 - rugpjūčio 14 d.
Ramiojo vandenyno raj. — liepos 30 - rugpjūčio 15 d. „Rambyno“ stovyklavietėje.
Vidurio raj. — rugpjūčio 3 - 13 d. Rako stovyklavietėje, Custer, Mich.

RENGINIAI

Rugėjo 30 d. - spalio 1 ir 2 d. — ASS Metinė šventė Lietuvių centre, Lemonte.
Spalio 15 d. — „Puota jūros dugne“ — metinis jūrų skautų, čių renginys Lietuvių centre, Lemonte.

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų gydymas
5540 S. Pulaski Rd., tel. 312-585-2802
Pirm., antr., penkt. 9 v.r.-3 v. p.p., ketv. 10 v.r.-7 v.v., trečd., šešt. 10 v.r.-2 v.p.p.
Susitarimo nereikia trečd. ir šešt. Sumokama po vizito

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, priitaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą.
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Dabartinės Lietuvos ūkininkas ties Medininkais.

LIETUVOS GEROVĖ – TVIRTAS ŽEMĖS ŪKIS

J. DUNČIA

Daug mūsų spaudoje rašoma apie visokeriopą pagalbą Lietuvai. Siunčiama įvairūs medicinos reikmenys, rūbai, vaisiai; perkami muzikos instrumentai. Dailininkai veža savo paveikslus, rašytojai ir poetai savo raštus, knygas ir knygeles. Įvairūs profesionalai vyksta Lietuvon nuosirdžiai padėti ir patarti, kiti pasireklamuoti, o dar kiti ir pasipelninti.

Tenka sutikti su Lietuvos ūkininkų sąjungos, profesoriaus J. Čiulevičiaus žodžiais: „Lietuva neturi įvairių išteklių. Didžiausias jos turtas yra žemė. Ji duoda daugiau kaip 50% valstybinių pajamų. Todėl Lietuvos valstybės ekonomika bus tokia, koks bus jos žemės ūkis. Lietuvos gerovė ateisime per žemės ūkį, per ūkininkus“. Dabar Lietuvos ūkininkus gelbsti jų giminės Amerikoje ir Kanadoje, bet to neužtenka, reikalinga platesnės apimtys pagalba. Gerą pradžią padarė Kalifornijos valstijoje įkurta Lietuvos ūkiui remti akcinė bendrovė ALID-CORP. Šios bendrovės veikla remiasi akcijų pagrindu. Galvojama, kad toks investavimas po keleto metų duos gerą pelną akcijų savininkams ir tuo pačiu turtins Lietuvos žemės ūkį. Tai yra geras, dabar madingai vadinamas „free market enterprise“ būdas pagelbėti Lietuvos ūkiui. Su bizniu yra susijusi rizika, yra galimybė subankrutuoti. Laisvoje pasaulio ekonomikoje, gerai apgalvota ir apsaugyta rizika dažniausia baigiasi geru

pelnu. Tą gerai žino tie Amerikos ir Kanados lietuviai, kurie, atvykę iš tremties stovyklų, tapo milijonieriais. Palikus „biznierišką“ būdą, galvoju, kad JAV Lietuvių bendruomenei reikia steigti „Lietuvos žemės ūkiui remti fondą“. Šis būdas apimtų visus išsivijus lietuvius ir lietuviai šiam reikalui būtų dosnūs. Pasisekus sukaupti kelis milijonus dolerių, rimtesnio dėmesio sulauktumėm iš vadovaujančių Lietuvoje. Fondas, panašiai kaip Lietuvių fondas būtų ne pelno organizacija ir aukos nurašomos į pajamų mokesčius. Fondas artimai bendrautų su Lietuvos ūkininkų sąjunga ir remtų didesnę apimtį žemės ūkio projektus.

Šios mintys seniai kutena pasamone, ypatingai kai skaitai apie suaukojamas milžiniškas sumas Izraeliui. Žinoma, mes jiems neprilygsime, bet geras pavyzdys pasekti jais.

Šiomis mintimis plačiau dalintis paskatino neseniai skaitytas Lietuvių ūkininkų sąjungos, Kupiškio rajono skyriaus prašymas padėti jiems įsigyti organizuojamai duonos kepimo imonei reikalingas mašinas. Jų užsiamotas projektas aptarnautų visą Kupiškio rajoną, į kurį įeina keli nepriklausomos Lietuvos buvę valstai. Reikėtų jiems duoti organizuotą atsakymą. Gal Amerikoje gyvenantys kupiškėnai, rokiškėnai, svedasiškiai ir kiti šiaurės aukštaičiai imtųsi

Nuotr. Onos Rušenienės

iniciatyvos šiam užmojui įgyvendinti. Esame buvusių Lietuvos ūkininkų vaikai ir vaikaičiai. Reikia bendromis jėgomis bandyti atkurti visa tai, ką kolchozai sunaikino ir padėti tvirtus pagrindus suluošintam Lietuvos žemės ūkiui, nes Lietuvos būsima gerovė yra tvirtas žemės ūkis.

PAMINĖJO KUNIGYSTĖS SUKAKTĮ

Santaikos parapijos ir Alytaus tikintieji sekmadienį, birželio 19 d., pagerbė iš savo krašto kilusių, dabar Romoje gyvenančių Marijonų kongregacijos vicegenerolo kunigę Vaclovo Aliulio ir Vatikano apaštalinio protonotaro prelato Lado Tulabos garbingas kunigystės sukaktis. Kunigas V. Aliulis Dievui ištikimai tarnauja jau 50 metų, o prelatas L. Tulaba mini kunigystės 60-metį.

Santaikos parapijos bažnyčioje šv. Mišias aukojo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis. Abu jubilatai parapijiečiams linkėjo sulaukti savo krašte kuo daugiau juos pakeičiančių dvasios brolių ir sesių.

Kunigus sveikino Santaikos parapijos tikintieji, aplinkinių parapijų klebonai, buvę mokytojai, svečiai iš sostinės. Iš kilmės dalyvavo profesorius Vytautas Landsbergis.

• Prez. Richard Nixon pasirašė įstatymą (1970 m. birželio 22 d.), kad Amerikoje gali balsuoti asmenys, sulaukę 18 metų amžiaus. Iki to laiko balsuoti galėjo tik sulaukę 21 m.

LIETUVOJE RENGIAMA PILNA DIKTATŪRAI

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

Lietuvos Seimo opozicijos vadas Vytautas Landsbergis parašė įdomų straipsnį i Vilniuje anglų kalba leidžiamą savaitraštį „Lithuanian News – Weekly“, pavadinimu „Rusų ekspansija ir Vakarų nuolaidos“. Kitus V. Landsbergio komentarus ir jo pareiškimus pakartojo „Lietuvos aidas“ Vilniuje.

Mes žinome apie Rusijoje ir Baltijos valstybėse vykstančius nusikaltimus ir korupciją, tačiau Rusijos valstybė pati sau netaiko tų priemonių, kurių ji pati yra nemažiau reikalinga. Svarbiausias jos dėmesys yra rūpintis „artimiausio užsienio“ – Baltijos kraštais.

Abiejų V. Landsbergio straipsnių turinys bei prielaidos yra įdomios ir vertos mūsų dėmesio. Juo labiau, kad veiksmams, kurie yra šiuo metu Lietuvoje, atitinka dabartiniam gyvenimui, sukurta LDDP valdymo formos.

Štai ką pareiškė V. Landsbergis: „Praėjusiais metais britų žurnalistas, jau anksčiau nuolatiniai apsigyvenęs ir dirbantis Baltijos šalyse, paskelbė tariamą Rusijos agento laišką prezidentui B. Jelcinui.

Apie žvalgybos tikslus Baltijos regione jo sakoma: „Iškurti autokratinis režimas, nominaliai nepriklausomus, bet iš tikrųjų tarnaujančius mūsų interesams. Mūsų pagrindinės priemonės demokratijai panaikinti yra nusikaltumamas ir korupcija. Mes pasiekėme didelių laimėjimų inspiruodami visuomenei didžiulę mafijos baime“.

Šiuos teigimus patvirtinti, V. Landsbergis panaudoja duomenis, kurie Lietuvoje krypta prie diktatūros įvedimo.

Atrodo, tai buvo įžvalgas išpėjimas. Pastarosiomis dienomis Lietuvoje ypač stiprinamas visuomenės ruošimas diktatūros įvedimui. Nagrinėjant nusikaltumų temą, vis aktyviau kviečiama griebtis kažkokios nežinia kieno organizuotos savi-gynos, tačiau savanoriai, panaudoję jėgą nusikaltėliams pagąsdinti, teisiams.

Saulių sąjungai, kuri prieš karą sėkmingai talkino policijai, dabar neleidžiama turėti ginklų.

Atnaujintos Savanorių kūrėjų sąjungos registravimas buvo vilkinamas pusantų metų, kad tik įstatuose neliktų nieko apie piliečių savigną. Tuo pat metu

vienas laikraštis ir viena televizijos laida įtikinėja, kad kito kelio pasipriešinti nusikaltėliams, tai pat alkoholizmui, savižudybėms, valdžios korupcijai ir demoralizacijai nėra – tik diktatūra.

Jau ir prezidentas raginamas tam nesipriešinti, arba, kiek pažaidus nepritarimą, palaiminti.

Demokratinės partijos siūlo ginti skurdinamų žmonių teises ir nesugebančią tvarkytis valdžią keisti demokratinio būdu, bet valdančioji partija yra pasirodusi bet kada pabaigti priiminėti primityvų Nepaprastosios padėties įstatymą ir įvesti vienpartinę ar kokios daugia grupės diktatūrą, neva „teisėt“, paprastos daugumos sprendimu Seime.

Baigiant dar yra verta paminėti keletą V. Landsbergio minčių iš „Lithuanian Weekly“, su kuriomis plačiau supažindinami užsieniečiai skaitytojai.

Paskutinis išleistas Rusijos Federacijos, Šiaurės - Vakarų kariuomenei įsakymas yra „Priemonės dėl ginklų naudojimo“.

Skatinimas naudoti ginklus gali padidinti provokacijas, kurios gali atnešti nenumatytų pasekmių.

Baltijos valstybių vadovybės yra įsitikinusios, kad šis Rusijos kariuomenės įsakymas yra tiesiogiai nukreiptas sulaužyti Lietuvos, Latvijos ir Estijos suverenumą.

Ar nėra absurdas, kad Baltijos valstybės gali grasinti Rusijos saugumui? Kuo gali grasinti Rusijai beveik beginkliai Baltijos kraštai?

Rusijos galvoseną, šių kraštų nepriklausomybę yra priešinga Rusijos gyvybiniais interesams, todėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos egzistavimas yra raktas Rusijos akyse.

Šių kraštų egzistencija grąsina ne tik Rusijos saugumui, bet ir kliudo jų imperialistiniams tikslams plėstis į Vakarų. Vadinasi, jeigu plėšikas nori toliau egzistuoti, jo gyvybinis interesas yra nužudyti silpnesnį, kuris jam kliudo žygiuoti pirmyn...

Šis dabartinės Rusijos vadovų elgesys yra palyginamas senovės romėnų posakiui: „Ceterum conseo, Balticum conquestum esse“.

Šio posakio tikroji prasmė yra, kad didžiausias Rusijai grąsinimas yra Baltijos jūra, kuri yra

Danutė Bindokienė

Grižta „senų gerų laikų“ ilgesys

Vyresnio amžiaus žmonės mėgsta kartoti istorijas apie „senus gerus laikus“, kai jie maži ar jauni buvo. Tuomet saulė skaisčiau švietė, pasaulis buvo saugus, žmonės dresni – ne taip, kaip dabar... Kadangi tokias kalbas jaunesnieji ne kartą girdi, jau ir klausytis jų nebeįdomu, vyresnieji priduria dar vieną šių dienų blogybę: jaunimas (o čia amžiaus riba labai įvairuoja) neturi pagarbos žilam plaukui.

Šiandien „senų gerų laikų“ pradeda ilgėtis ir viduramžio sulaukę žmonės, ar dar jaunesni, ypač kai kalbos nukrypsta į branduolinių ginklų pavojų. Ne taip tolimoje praeityje buvo daug lengviau rūšiuoti draugus ir priešus: ko reikia labai bijoti, ko kiek mažiau, kas galbūt visai nedaug pavojingas. Nors daug antraeilių valstybių sugėbėjo pasigaminti atominės bei vandenilio bombas, per didele jų grėsme niekas netikėjo, nes pasaulis buvo padalintas į du milžiniškus „frontus“ – JAV ir Sovietų sąjungą. Tik šie galiūnai, susikibę mirtino šokio sukuryje, galėjo paskui save į nebūtį nusi-tempti ir visą planetą.

Kadangi abi pusės branduolinių ginklų krūviu laikėsi maždaug vienodai, pusiausvyra daug dešimtmečių nepasislinko nei į Rytus, nei į Vakarus. Nors kelios kartos vienoje ir antroje pusėje gimė ir augo su nuolatinėmis, kiekvienu momentu galinčiomis įsiliepsnoti, pasaulinio masto katastrofos baime, šaltasis karas vis dėlto neįkaito, nes tai reikė abiejų pusių visišką sunaikinimą.

Šiandien tas atominės nelaimės pavojus vėl pamažu siaubia Žemę. Grėsmė yra dar aktualesnė kaip tik dėl to, kad visa naikinančių branduolinių ginklų jėga jau nebėra tvirtai kontroliuojama vienos ar kitos vyriausybės, o gali patekti (galbūt yra tam tikra dalis jau patekusi) į nusikaltėlių rankas. Pagrindinis branduolinių ginklų žaliavų šaltinis yra buvusioji Sovietų sąjunga ir kai kurios kitos, jai priklausiusios tautos. Keletą kartų anksčiau Amerikos ir Europos spaudoje pasirodydavo informacijų nuotrupos ir būks-tavimai, kad Rusijos organizuotųjų nusikaltėlių gaujos nesun-

kiai prieina prie branduolinių ginklų ar bent jiems gaminti medžiagos, kontrabandos keliu visa tai skleidžia bet kam, kas tik turi pakankamai „valiutos“. Nusikaltėlių gaujos, populiariai vadinamos mafija, savo „verslo“ nesivaržo ir per daug neslepia. Gegužės mėnesį Austrijoje įvyko plataus masto Rusijos mafijos vadų suvažiavimas, kurios tems būtų ne vienai teisėsau-gos organizacijai nemiga įvairiosios.

Liepos pradžioje Maskva vis dėlto įsileido Amerikos FBI direktorių Louis Freeh, kuris prižadėjo visokeriopą pagalbą, kovojant su nusikaltėliais. Ap-skaiciuojama, kad Rusijoje šiuo metu veikia 5,700 nusikaltėlių grupuočių, turinčių apie 100,000 narių. Grupuočių artimai bendradarbiauja su Kolumbijos ir Sicilijos mafija. Didžiausias Louis Freeh rūpestis yra, kad branduolinės žaliavos nepatektų į nusikaltėlių rankas, nors Rusijos kontražvalgybos viršininkas Sergej Stepasinas tokią galimybę paneigė.

Tuo tarpu ir Vokietija pradeda viešai kalbėti apie plutonijaus ir kitų radioaktyvių medžiagų kontrabandą iš Rusijos, o Wilhelm Gmelin, Europos Branduolinės energijos įstaigos viršininkas Luksemburge, vokiečių „Der Spiegel“ korespondentui liepos pradžioje pareiškė, kad „pasaulis pasiekė ne-leistinai aukštą naujo branduolinių pavojaus lygį“.

Galime įsivaizduoti, kas atsitiktų net nedidelį, vietinių konfliktų atveju (pvz., Bosnijoje, Somalijoje, Ruandoje...), jeigu viena ar abi kovojančios pusės pradėtų vartoti atominius ginklus. Kas atsitiktų, jei tokie ginklai būtų nesunkiai prieinami plėšikams, turintiems pakankamai pinigų sumokėti prašomą kainą. Kai Šiaurės Korėja grąsinama įvairiomis bausmėmis, kad jos vyriausybė neįsileidžia tarptautinių JTO inspektorių į plutonijaus fabrikus, galbūt pasaulinės saugumo organizacijos turėtų labiau susirūpinti „mažų“, bet labai judrių nusikaltėlių grupuočių veikla, kai už atitinkamą kainą jos ruošiasi priekiauti visos žmonijos saugumui.

• 1940 m. liepos 14d. prasi-dėjo vadinamojo „Liaudies seimo“ rinkimai Lietuvoje.

NEBUVO LEMTA ŽŪTI

JUOZAS KULIUKAS

ATSIMINIMAI

5

Pasilikę vieni, vyrai nežinojo, ką daryti. Vieni sako – einam į mišką ir dinkim. Kiti galvojo eiti kartu su pulku.

Kaip pasiškėjo, politrukas juos būtų sušaudęs, jeigu jie būtų padėję ginklus. Būrio vadas patarė, kai atskris vokiečių lėktuvai ir pradės bombarduoti, šokti per griovį ir dingti miške. Bet tą dieną lėktuvai nepasirodė. Sklido gandai, kad vokiečių lėktuvai lietuvių karių nebombarduos.

Visi buvome labai išvargę, kiti net nebegalėjo paeiti. Kažkas pasakojo, kad pasilikusius prie kelio NKVD,ėjusi iš paskos, tuoj nušaudavo.

Pagaliau pasiekėm Švenčionis. Jau buvo vidurdienis. Miške už miesto sustojome pailsėti. Mokomoji kuopa įsikūrė pakraštyje. Buvome taip pavargę, kad apie valgi mažai kas galvojo. Daugumas gulė ir užmigo.

Netrukus atėjo būrininkas su skyrininku, mus tris iš būrio pasivedė į šalį ir pašnabždėjo, kad mjr. Navikas perima pulko vado pareigas. Pulkas žygiuos atgal į Vilnių.

– Jūs turite žiūrėti, kad niekas netrukdytų pertvar-kos būryje, – dar pridūrė jis. – Kol kas laukit įsakymo.

Jis prasiarė, kad pirmo bataliono vadas, kapitonas Balčiūnas nelabai nori sutikti, nes pats noris vadovauti pulkui. Man įsakė išstatyti lauko sargybą netoli miško, prie ūkio, netoli kurio buvome sustoję.

Nuėjau į mišką, kur išlėjęsi kuopa. Net šilta pasidarė, kai pažūrėjau į stovyklą: nei vieno kareivio!

Viskas išmėtyta – kuprinės, milinės, visa kita apranga. Palikti net šautuvai ir lengvieji kulkosvaidžiai. Buvo matyti, kad reikėjo viską skubiai apleisti.

Apsidairiau aplinkui. Toliau miške pamačiau einant būrininką su skyrininku, o dar toliau – kuopos vadą gen. štabo mjr. Juozą Naviką ir trečio kulkosvaidžių-minosvaidžių būrio vadą lt. Balį Raugą. Norėjau šaukti, bet už nugaros išgirdau prunkščiant arkliai. Atsigrįžau. Artyn joja kuopos politrukas su vertėju Petrovu.

Politrukas, atstąs į mane nagana, klausia, ką aš čia veikiu, ko neinu į rikiuotę. Aš jam sakau, kad esu išstatęs lauko sargybą ir atėjau pažiūrėti, kas čia dedasi. Petrovas jam viską išvertė (tada aš nemokėjau rusiškai). Politrukas, labai susinervinęs, garsiai šaukia, o vertėjas man sako, kad atšaukčiau lauko sargybą ir eičiau į rikiuotę. Pulkas ruošiasi žygiuoti.

Kalbėdamas politrukas vis stengiasi laikyti vertėją tarp manęs ir savęs, pistoletu taikydamas ir į mane, ir į Petrovą. Toliau miške galima matyti daugiau kareivių, kurie man iš tolo atrodė nelietuviai.

Man nieko kito neliko, kaip grįžti pas vyrus, nors galvoje maišėsi visokių minčių. Gerai matėme, kad miško pakraštyje gulėjo kareiviai su į mus nukreiptais šautuvais. Grįžome atgal į mišką. Politrukas mūsų jau laukė.

Paskutinės pulko dienos

Nuvedė į aikštę, kur buvo išrikiuotas pulkas. Radom labai mažai kareivių. Iš mokomosios kuopos 120 karių dabar buvo tik apie 20 trečio būrio vyrų, vienas būrininkas ir nei vieno skyrininko ar karininko.

Supratau, kad padariau didelę klaidą. Reikėjo pasišalinti. Kiek palaukus, davė įsakymą žygiuoti. Išėjom iš miško. Abejose vieškelio pusėse buvo rugių

laukai. Mesėjom kolonos gale. Atėjo pulko vado adjutan-tas Adolfas Zaluba. Jodamas pro šalį sako:

– Blogai, vyrai!

Ir nuėjo toliau.

Atskrido vokiečių lėktuvai, kiek toliau numetė kelias bombas, kiek apšaudė. Keliems kareiviams pavyko pasprukti iš pulko. Kiti, kurie turėjo lengvus kulkosvaidžius, tai numetė juos per griovį, kai niekas nematė. Tada mes visi jautėmės labai pavargę, išsisėmę.

Paėjom keletą kilometrų ir vėl įėjome į mišką. Duotas įsakymas pailsėti. Politrukas liepė visiems įsikurti miško aikštėje, kad galėtų mus sekti. Apstojom galvodami, kad gausim bent kiek pailsėti, nes trys dienos neturėjome jokio poilsio.

Tačiau ir šį kartą laimės nebuvo. Pasigirdo pavie-niai šūviai, vėliau pradėjo šaudyti automatai ir kulko-svaidžiai. Aplinkui ėmė sproginėti artilerijos sviediniai. Politrukas šaukė, kad tai diversantai, ragino bėgti iš miško. Kai išėjom, priekyje pamatėme vien tuščią lauką. Perėjus kalniuką, politrukas įsakė sustoti, užimti išeit-ties ribą, nes diversantai iš miško gali mus pulti. Tuo metu miške tebesproginėjo artilerijos sviediniai. Netrukus iš miško išėjo nemažas būrys kareivių kautynių rikiuotėje, nors geras pažįstamas vėliau man pasakojo, kad diversantų miške tikrai būta.

Pulko adjuntas kapitonas A. Zaluba staiga sušuko:

– Broliai! Gana rusams vergauti!

Kariai sujudo. Mūsų tarpe buvo ir NKVD. Kapitonas išsitraukė ginklą ir pradėjo šaudyti į politrukus. Prie jo prisidėjo būrelis vyrų, kurie taip pat šaudė į rusus ir NKVD. Bet raudonųjų buvo kana daug, nes jie visą laiką mūsų pulką sekė iš paskos. Jie taip pat turėjo automatus ir lengvus kulkosvaidžius, tad kapitono grupė neturėjo jokių galimybių laimėti. Juos apsupo ir visus sušaudė. Mes matėme, kad kapitonas Zaluba gulėjo ne-

gyvas, o enkavedistai durtuvais dar badė negyvus kareivius.

Žygiavom visą naktį be miego ir poilsio. Atrodė, kad tų politrukų visur pilna. Vis ragino eiti greičiau. Kai priėjome mišką, leido truputį pailsėti. Visur buvo daug tankų ir kitokių karo mašinų.

Kitą dieną pulkas, teisingiau pasakius – jo likučiai, vėl žygiavome, prieš tai, politruko įsakymu, atidavę visus šovinius. Ėjome kariauti be šovinių...

Politrukas per vertėją Petrovą pasakė, kad einam ne į tą pusę. Turim eiti į šiaurę, o pasukome į šiaurės vakarus. Tuo metu atėjo kažkoks leitenantas. Petrovas prasiarė, kad tai naujas pulko vado adjuntas, bet pavardės nepasakė. Leitenantas nulipo nuo arklio, peršoko per vieškelio griovį ir stebėjo, kaip kolona grįžta atgal. Mes stovėjome antroje gurguolės pusėje. Šalia manęs atsistoję politrukas, pasiūkėjęs į mane, išsitraukė pistoletą iš makšties. Pagalvojam, kad mane dabar nušaus. Jis pakėlė pistoletą ir paleido du šūvius į pulko vado adjuntą. Šis krito negyvas. Niekas nedrįso pažiūrėti, ar jam reikia pagalbos. Politrukas įsikišo pistoletą į makštį kaip niekur nieko ir stebėjo pajudėjusius iš nuovargio ir nuo kelio dulkių kareivius. Supratome, kas mūsų laukia...

Jau buvo ketvirta diena, trečiadienis, birželio 26-oji. Buvome baigę maistą, išduotą trims dienoms. Labai karšta, vandens nebuvo. Gerdavom labai nesvarų vandenį iš pakelės. Daugeliui kareivių paleido vidurius. Pulkas pagaliau sustojo kaime prie mažo upelio, kuriame vandens beveik nebuvo.

Peršokau upelį ir dairiausi, ar nebūtų proga pabėgti. Pamačiau, kad už krūmelio guli politrukas ar enkavedistas. Pasikėlė, žiūri, kur aš bėgsiu. Pakeičiau nuomonę ir grįžau atgal.

(Bus daugiau)

Žuvusiam partizanui kryželis žuvimo vietoje, kažkuriame Lietuvos beržyne.

Nuotr. Onos Rušenienės

SIAUBŪNAS — PASKUTINIS LIETUVOS PARTIZANAS

HENRIKAS KUDREIKIS

Paprasto partizano gyvenimas buvo labai trumpas — vidurkis ne ilgesnis kaip du metai. Pagal „Valstiečių laikraščio“ (1994. 03.14) straipsnį, 1952 m. su partizanų likučiais tebekovojo 4,850 MGB vidaus kariuomenės kareivių ir 4,613 sribų, neskaitant šnipų, informatorių ir kitokių persekiotojų. Faktiškai vieną partizaną gaudė 30 bolševikų. Pagal straipsnio autorių Algirdo Siukščio ir Antano Čalnario tvirtinimą, 20,000 jaunų, protingų, gražių, mylinčių gimtą žemę vyrų, moterų, vaikų ir merginų antrą kartą po Nepriklausomybės kovų kraują pasisakė už Lietuvos laisvę.

Nors šių autorių skaičiai nėra teisingi, atrodo, sumažinti, niekuo neparemti. Žurnalistas Čalnaris tik prieš 4 metus redagavo žymaus sribų vado Jevseičiko atsiminimus.

KGB sudaryta byla apie iki mirties neišleidusį ginklo iš rankų paskutinį Lietuvos partizaną — Antaną Kraujelį. Pabaisą.

Siaubūnas, apima 4 tomus. Slepian išdavikus, agentus, sovietų saugumą kompromituojančius faktus, daug lapų išplėsta, tekstas, kai kurie dokumentai dingę. Išlikę suimtų partizanų, ryšininkų „bešališki“ parodymai „pasiūti ant vieno kurpaliaus“ ta pačia saugumo ranka. Pagal jų tvirtinimus Antanas Kraujelis terorizavęs tarybinius piliečius, buvo plėšikas ir žmogžudys.

Bandito plėšik, žudiko vardą karia ant partizanų buvę sribai ir tie, kurių drumstos akys išduoda juos buvus žemiausios rūšies Antano Kraujelio ir visos Lietuvos išdavikais. Bijodami pasmerkimo, jie trempia ir purva teisybę, istorinę tautos atmintį ir dar kartą išduoda Tėvyne.

Antanas Kraujelis, rytų aukštaitis, 11 hektarų ūkininko, šeštas vaikas. Tik pasibaigus karui, pačioje sovietinės okupacijos pradžioje baigė progimnaziją Aluntoje. Greitai tapo partizanų ryšininku kaip ir seserys Ona ir Vitalija. Kraujelių sodyboje nuolatos lankėsi partizanai. Dažnai užsukdavo Algimanto partizanų apygardos vadas A. Slučka-Sarūnas su žmona. Saugumiečio-provokatoriaus Vytauto Kučo išduotas Slučka-Sarūnas susisprogdino slėptuvėje Butkiškių kaime, Anykščių rajone.

Antanas teikė partizanams žinias, net įsigijo sovietų saugumiečio uniformą, išgerdavo su KGB karininkais, kurie girti išplepėdavo naudingas žinias. 1945 m., prasidėjus atvirai partizanų kovai, Kraujelis buvo tik

septyniolikos metų. Atrodė vyresnis. Nežiūrint jauno amžiaus, jis turėjo didelį autoritetą tarp apylinkės partizanų ir civilinių gyventojų. Stribai jo bijojo. Į mišką Antanas išėjo 1948 m. Partizaniška kova jau buvo įgavusi desperatišką padėtį. Rezistentai jau suprato, kad Lietuva atiduota praryti sovietams. Kraujelį vis atkakliai persekiojo saugumiečiai ir bandė versti būti jų agentu ir provokatoriumi.

Tą vėl vakarą, kai labai pradėjo verkti mama, jis atsispašė, kad palieka tėvus, seseris vienus, pažadėjo sugrįžti ir išėjo į rudens miglą, žinodamas, jog vargu besugrįš. Buvo apsišvietęs, neblogai susigaudė tarpautinėje situacijoje ir gerai suprato, jog greičiausiai neteks pamatyti laisvos Lietuvos.

Saugumiečiai ir jų ideologiniai pasekėjai Antanui Kraujeliui priskiria ne vieną žmogžudystę, plėšikavimą, terorizmą, trokšdami padaryti jį banditu. Tai atlieka jie suimtų kankinamų partizanų išspaustais parodymais.

Išėjęs kovoti Antanas Kraujelis iš karto tapo neeiline asmenybe. Merkinės miškuose susitiko su džiūku partizanų vadovybe. Ten jam suteiktas aukšto rango partizano laipsnis. Nors pasirinko žiaurios Pabaisos, Siaubūno slapyvardžius, Antanas niekad nebuvo žiaurus. Atėjusiems partizanauti savo kovos draugams jis sakė: „Nesukubėkite visų smerkti. Nesinaudokite ginklu. Lietuva kada nors bus vėl laisva, o tada bus labai negražu atsakyti už nešvarius darbus.“

1951 m. Kraujelių šeima ištremė Sibiran. Suėmus J. Apsčiauską-Viesulą ir žuvus B. Raškevičiui-Taurui, Antanas liko dviese su Vladu Petroniu-Nemunu. Jų vis arčiau ieškojo Utenos, Molėtų ir Anykščių saugumiečiai. Sekė gimines, verbavo agentus, suiminėjo ryšininkus. Šnipus apginklavo pistoletais, nuodais, kad greičiau likvidavus paskutinius kovotojus. Kažkokiu būdu pavyko kruvinam darbui įkibėti buvusį artimą Antano draugą Edmundą Satkūną. MGB pulkininko Kerino apmokytas Vilniuje, Satkūnas susitiko su Kraujeliu. Išgėrus butelį degtinės, Satkūnas šovė Kraujeliui į nugarą. Pajutęs persautus plaučius, vis dar laikydamas automata, Antanas atsisuko ir nušovė savo buvusį draugą, dabar išdaviką. Antanas pagijo.

1952 m. saugumo ministro pavadojo I. Martavičius

pranešė Maskvai, kad Siaubūnas su Nemunu „Aušros“ kolūky sudaužė kino aparatą, sužeidė mechaniką, apšaudė automobilį. Saugumiečiai, nirdami dėl savo bejėgiškumo, gaudė jį vis smarkiau. Utenos rajone Antano pėdsakų ieškojo 18, Molėtų — 14, nemažiau Anykščių prityrusių MGB agentų. Buvo ruošiamos pasalos, žadamos piniginės premijos. Savaitės, mėnesiai tykojo prie įtartinų sodybų, miško takų. Viskas veltui.

1954 m. kovo pradžioje pasidavė V. Petronis-Nemunas. Antanas liko visiškai vienas. Iš Petronio MGB daug naudos neturėjo. Apie slapta vietas, ryšius jis nieko nepasakė. MGB pradėjo vartoti rusų ir amerikiečių specialią aparatūrą „Trevoga“ ir „Neftun-86. Rutkausko namuose paslėptas „H-extra“ aparatas. Saugumas pradėjo žvalgybinį aplinkinių ūkininkų auklėjimą. Ūkininkai T. ir B. apginkluoti tikslu suminti ar likviduoti Kraujelį. Norėta 4,900 rublių suvilioti tūlą Gabrį. Be paliovos toli Sibire esančiai Kraujeliui šeimai nedavė ramybės. Seserį Vitaliją pašaukė ir rajono centrai. Rožančiumi bandė pasmauginti. Po kankinimų pakiojo pasirašyti, kad bendradarbiaus su MGB. Už tai leis grįžti Lietuvon.

Ar Siaubūnas buvo siaubingas? Žlugus bolševizmui, liudininkai pareiškė, kad Kraujelis daug kartų turėjo progos nušauti kolūkio aktyvistus, kartą — net milicijos viršininką. Jis paliko juos gyvus.

Kraujelio veiksmas tapo legendiniais. Štai kartais jis puotaudavo su MGB karininkais, ant stalo palikdamas savo parašą. Kartais pasirodydavo su raudonosios armijos uniforma, kartais moteriškais rūbais. Už paimtą maistą ir prekes palikdavo kvitus. Buvęs MGB karininkas Tichomorovas pripažįsta, kad Kraujelis visuomet pasprukdavo jiems iš pamosės. Daug kartų apsuptas, išduotas, spėjo pasislėpti ar pabėgti. Buvo nepaprastai drąsus.

1955-60 m. Kraujelis apsidavė pas Petronius. Iširėngė slėptuvę po lova. Slaptai vedė Janiną Snukiškę. Jiems gimė sūnus Alvydas, kurį kaip savo sūnų pasiėmė Petroniai.

1965 m. kovo 17 d., atrodo, išduotas, Kraujelis pamatęs gausius MGB dalinius, kurie jau buvo apsupę sodybą, užbaigė septyniolikos metų partizano kelią. Automato serija savo krūtinėn...

Šiandien mes visi lenkiame galvas Utenos raj. Papiškių km. nušalios sodybos kieme padėtam akmeniui ant kurio iškaltas: „Šiame name 1965 m. kovo 17 d. žuvo paskutinis Lietuvos partizanas Antanas Kraujelis-Siaubūnas“. Kur saugumiečiai paslėpė jo palaikus?

NAUJI VARGONAI KRETINGOS BAŽNYČIOJE

P. PALYS

Kretingos gyventojai didžiai apgailestauja, kad jų bažnyčioje nebėra garsiųjų vargonų, kuriuos Švedijoje 17 šimtmečio pradžioje buvo nupirkęs Karolis Chodkevičius. Tie vargonai turėjo 36 registrus, o vamzdžiai buvę iš gyno vario. Kretingoje esą dar ir dabar galima išgirsti pasakojant, jog, jais pirmą kartą užgrojus, net bažnyčios skliautai sutrūkinėję!

Tais vargonais kringiškiškai džiaugėsi daugiau kaip 200 metų. Prasidėjus karui, sudegus pranciškonų vienuolynui ir bažnyčiai, sudegė ir vargonai.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, į Kretingą grįžė pranciškonai, jausdami bažnyčioje gero instrumento stoką, pradėjo rūpintis jo įsigijimu. Tuo reikalu jie kreipėsi į lietuvių pranciškonus, gyvenančius JAV. Dosių geradarių dėka buvo nupirkti „Allen“ firmos elektroniniai — kompiuteriniai vargonai, kurie turi tris manualus ir 106 registrus. Vargonų statybos darbus prižiūrėjo Vokietijos firmos atstovas Hans Kremer ir Lietuvoje „Allen“ firmos atstovas Darius Sverdlovas.

Iškilmingų Mišių metu, kovo 19 d., vargonus pašventino Telšių vyskupas Antanas Vaičius, Mišių metu jungtinis Kretingos bažnyčios ir Telšių katedros choras giedojo, specialiai iškilinėms parašytas, brolio Jeronimo Alvido Remesio, OFM, „Šv. Mergelės Marijos garbei“ Mišias.

Tos pačios dienos vakare Lietuvos muzikos akademijos prof. Leopoldas Digrys atliko vargonų muzikos koncertą. Programoje skambėjo H. Purcell, J.S. Bach, W. A. Mozart, G. Foure, O. Messiaen ir C. Frank veikalai.

Ne vienam iškils klausimas, kas gi tie elektroniniai vargonai? Didžiausias skirtumas yra tas, kad elektroniniai vargonai neturi vamzdžių, tokiu būdu jiems pastatyti reikia labai mažai vietos. Tų visų vargonų konstrukcija yra vienoda. Vargonininkui koncertuojant ir nuvykus į kitą bažnyčią, su vargonais „susipažinti“ jau nebereikia. Be to, jie žymiai pigesni. Dėl jų skambėjimo — tai jau kitas klausimas. Apie tai tegu pasisako žymesnieji Lietuvos vargonininkai.

Arkikatedros vargonininkas Bernardas Vasiliauskas išsireiškė („Lietuvos aidas“, 1994.V.

Du kartus Sibire kentėjęs Steponas Kraujelis, Antano tėvas, sulaukė laisvos Lietuvos. Jo amžius — 90 metų.

19): „Elektroniniai vargonai, tai visai ne vargonai, o tik instrumentas, vargonus imituojantis. Jeigu man duotų pasirinkti prastus kaimo bažnytelės vargonus ar „Allen“a“, pasirinkčiau pirmuosius. Bažnyčios reikalams — liturgijai tik mažų vargonų ir tereikia“.

Muzikologas, vargonininkas Rimantas Gučas sako, kad kompiuteriniai vargonai — replika. Taip, kaip negalima lyginti reprodukcijos ir originalo, taip negalima lyginti kompiuterinių ir vamzdinių vargonų. Elektromechanika, o kompiuteriniai po dešimties ar penkiolikos metų bus išmesti, kaip televizorius, skalbimo mašina ar kiti modernios technikos daiktai.

Su tuo R. Gučas pasakymu nesutikdamas, „Allen“ firmos atstovas Dainius Sverdlovas aiškina, kad „Allen“ vargonų statymo firma veikianti nuo 1939 m., jau esanti pagaminusi apie 60,000 vargonų. Esą tai labai patikimas instrumentas. Visiems yra pakankamai dalių. Tas instrumentas — vargonai yra garantuojami dešimčiai metų, o naudoti galima penkiasdešimt — šešiasdešimt metų. Kretingos bažnyčioje įrengti vargonai kainavę 80,000 dolerių, kai tuo tarpu, tokio maždaug dydžio su 100 registrų vamzdiniai vargonai, kainuotų apie 1,000,000 dolerių.

Dabar Lietuvoje pradeda atsirasti ir tokių „muzikų“, kurie išdrįsta siūlyti Kaune Igulus bažnyčioje esančius „Walker“ firmos vargonus išmesti, o jų vietoje statyti elektroninius! Jie atsako R. Gučas: „Vargonai — brangiausias turtas. Jie vertingi kaip rankų dirbiny, kaip kultūros paminklas, kuris išsilygina į keletą kartų gyvenimą. O elektroniniai vargonai yra tik prekė ir viskas. Skiriasi jų dydis, o skambesio, dvasios — nėra. Elektronika imituoja garą, bet negali imituoti tikrų vargonų sukuriamos erdvės, tikro skambesio“.

Vargonininko Gedimino Kvickio nuomone: „...Kiekvienam vamzdiniui vargonui — kaip paveldimam — yra vieninteliai ir nepakartojami. Ir niekada kompiuteris negalės jų pakeisti“.

Apskritai, daugumas Lietuvos muzikų sutinka, kad Lietuvos bažnyčiose esantieji seni vamzdiniai vargonai, juos atnaujinti, bus pakankami ir galės puikiai tarnauti bažnytinės liturgijos atlikimui.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pašmus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS.
IVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
312-778-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

HELP WANTED

Ieškome auklės gyventi su mumis atskirame bute ir prižiūrėti mūsų 9 mėn. sūnelį. Reikalinga: rekomendacija, leidimas dirbti JAV-bėse, taisyklingsi kalbėti lietuviškai ir nors truputį angliškai. Gyvename Houston, TX. Rašyti: **Danguolė Altman, 4030 Case St., Houston, TX 77005.**

HELP WANTED

Ieškomas technikas taisyti radijo ir televizijos aparatus. Skambinti Raimundui arba Rūtai 9:30 v.r. - 6 v.v. Tel. 312-776-7000.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarimas
- MLS kompiuteriškai FAX pagalba
- Nuosavybės įkainavimas veltui
- Perkaime ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR SALE

Parduodamas 1984 m. auto. „Volkswagen“ gerame stovyje, taip pat transportuojamas dviejų cilindrinis kompresorius kartu su „air receiver“ ir spec. dažymo baku. Kreiptis 6 v.v. - 10 v.v. [Bona, tel. 312-471-4937.

U.S. SAVINGS BONDS
THE GREAT AMERICAN INVESTMENT

LITHUANIAN DIASPORA KONIGSBERG TO CHICAGO.

anglų kalba. Autorius Antanas J. Van Reenan

Knygoje nagrinėjama lietuvių tautiško kilmės ištakos, analizuojama ta ligi šiol negvildenta vertybių konfigūracija. Studijų dinamizmo eigoje, skverbiama į diasporos mentalitetą, išryškinama Rytų Europos mintijimo variacijos, aiškinama. Kaip apsiginklavus sava ideologija, galima taisyklingsi sugrąžinti savo tautiško pagrindus su Amerikos tautiško principais.

Knyga pradeda 19-to amžiaus lietuvių tautiško supratimu-pajautimu. Dėmesio centre — lietuviai atelviai. Apsiribojama Čikaga. Pirmoji banga (lietuviai atelviai) (1867-914) — lietuviai, daugumoje ekonominiai emigrantai, savo noru palikę gimtąją kraštą, daugumoje valstiečiai, menku išsilavinimu. Antroji banga (1948-1952) — be didesnių išimčių, profesionalai, išsimokslinę, atvykę ne savo noru ir įgiję D.P. (displaced persons) — vardą. Analizuojamas kultūrinis susidūrimas tarp abiejų minėtų bangų. Vaizduojama kaip Antroji banga perėmė Pirmosios bangos sukurtas institucijas ir kaip sukūrė naujas.

Knygą sudaro 330 psl., didelio formato. Išleido University Press of America, Inc., Lanham, New York and London. Kaina su persiuntimu 27 dol. Illinois gyv. dar prideda 2 dol. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

Draugas
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

DVYLIKTOJI, METINĖ, BRIGHTON PARKO LIETUVIŲ MUGĖ—BAZARAS

PENKTADIENI, ŠEŠTADIENI
IR SEKMADIENI

Š.M. LIEPOS 22, 23 ir 24 D.
4300 South Western
Bulvaro parkely

Atvykite pasilinksinti su mumis!

LINKSMA MUZIKA • LIETUVIŠKAS MAISTAS
• ĮVAIRŪS RANKDARBAI • LAUDIES MENAS

Vaikams smagūs žaidimai

Mūsų Rėmėjai:

City of Chicago

Standard Federal Bank For Savings

Old Style Beer

American Airlines

Marquette Ntl. Bank

Chicago Tribune

Informacijai kreipkitės:

tel. 312-847-0664 arba 312-778-5237

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje,
Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.
Skubiems siuntiniams: AIR CARGO
Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošime iškvietimus.
Persiunčiame pinigų doleriais.
Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Losangeliečiai, 26-ojo politinių studijų savaitgalio dalyviai.

Nuotr. J. Kojelio

GERI ŽODŽIAI IR PASTABOS

Atsiliepiami į politinių studijų išvadas

1969 sausio 25-26 d. įvykęs pirmasis Los Angeles LF bičiulių suorganizuotas politinių studijų savaitgalis ir paskelbtos tų studijų išvados sudrebino anų dienų Amerikos lietuvių gyvenimą. Mat tada nebuvo įprasta, kad paprasti „mirtingieji“ drįstų viešai diskutuoti Lietuvos laisvinimo problemas. Net ir visuomenė buvo įtikinta, kad ta teisė priklauso gyvų, pusgyvių ir mirusių organizacijų delegatams, susitelkusiems VLIKE ir ALTe. Tačiau nuosauks studijų įvertinimas „Drauge“, „Darbininke“, „Lietuvių dienose“, „Teviškės žiburiuose“ įtikino organizatorius, kad (anot prof. Brazaičio) „kam nors reikia prisiiinti pasipiktinimo našta, norint pažangos“. Tuo būdu, kasmetinės politinės studijos Los Angeles mieste tapo tradicija.

26-siomis studijomis šių metų sausio 29-30 d. prasidėjo antrasis šimtmečio ketvirtis. Pirmą kartą studijų išvados pasiekė nepriklausomos Lietuvos kelių laikraščių redakcijas, partijų vadus, kai kuriuos ryškesnius viešojo gyvenimo asmenis. Atsiliepiamas buvo gausus, o tik reakcija į išvadas rodo, kad Lietuvoje esama daugiau aukštos politinės kultūros žmonių, negu išeivijoje manoma. Tik jie savo tarpe turėtų susišaukti ir bendram Lietuvos gerovės tikslui suartėti. Jeigu palygintume 1969 m. politinių studijų kritikus su dabartiniais Lietuvoje, jie yra vieni nuo kitų taip toli, kaip dangus nuo žemės.

Telšių vyskupas Antanas Vaičius rašo: „Pritariu visoms jūsų pareikštoms mintims. Ne tik pritariu, bet ir dėkoju ir sveikinu jus visus už lietuvišką širdies kilnumą, už žvilgsnio platumą ir gilumą. Už ateities pramatymą! Man kiek užkliūva devintas punktą, kur sakoma „Kam skirti pirmenybę bažnyčių statymui ar sužalotos tautos dvasios atstatymui“. Nepritariu štai kokia prasme: kur reikia, reikia nedelsiant statyti bažnyčias. Bet statyti taip, kad pats

statymas būtų proga ir tautos dvasios atstatymui“.

Žinomas Kauno advokatas, „I Laisvę“ fondo Lietuvos skyriaus tarybos gen. sekretorius Jonas Kaivėvičius: „Iš esmės valdydama masinės informacijos priemonės, dabartinė valdančioji Seimo dauguma ir LDDP sugelba visiškai nesiskaityti su vietinė opozicija, tačiau ją gali gerokai pralaužinti tiesus išeivijos balsas. Iš išeivijos sklinda išsaugotos krikščioniškųjų vertybių ir pilnutinės demokratijos idėjos... Man, kaip teisininkui, ypač prasmingas yra 7 punktas. Kauno VD universitete teisės ir politinių mokslų fakultetas yra būtinas: teisinė mintis dabartinėje Lietuvoje dar neišaugo iš didžiai riboto ir atsilikusio amatininkiško lygio. Aktualus 16 punktą. Nuolatinis lietuvių tautos, kaip genocido vykdytojos, kaltinimas yra baisus ne tik savo neteisingumu, bet jis gniuždančiai veikia ir veiks netgi ateinančias kartas, o, be to, už tų kaltinimų slepiasi ne tiesos ieškojimas, o labai materialūs dalykai.“

Ilgą laiką atsiliepią Lietuvos tautininkų sąjungos (LTS) pirmininkas Rimantas Smetona. Jo komentarai argumentuoti, ar jis išvados pritartų, ar kai kuriomis abejotų. „Studijų dalyvių gausa, rašo jis, jų rūpestis Lietuvos reikalais kelia ne tik džiaugsmą, bet ir sveiką pavydą. Nemažai Lietuvos „politikierų“ galėtų pasimokyti Tėvynės meilės ir ištikimybės iš jūsų... Taip, Lietuva jokių būdu dabar neturėtų remtis vienpartine užsienio politika. LTS kartu su kitomis partijomis yra ne kartą pareiškęsi apie tokios LDDP vykdomos užsienio politikos kenksmingumą Valstybės interesams. Deja, kaip žinia, į sieną.“ LTS pirmininkas abejoja 14 išvada, kad JAV LB „turėtų sudaryti ekspertų grupes Lietuvos problemoms nagrinėti ir rekomendacijoms daryti, nes bespalviai, viršpartiniai siūlymai, rekomendacijos pakibs ore, sunkiai bus pritaikomi Lietuvos reikmėms“.

Ambasadorius Česlovas Stankevičius (kairėje), atvykęs iš Lietuvos dalyvauti 26-ojo politinių studijų savaitgalio programoje Los Angeles, ir žurn. Juozas Kojelis apžiūri eksponatus prez. Ronald Reagan bibliotekoje.

Nuotr. E. Arbo

GRAŽIAI PRISIMINTI IŠKELIAVUSIEJI

Pavarčius spaudos puslapius, mirgėte mirga du pranešimai apie iškeliavusius Amžinybėn. Prieš 45-rius metus, tik mums atvykus į šį kraštą, daugiausia iškeliavdavę tie, kurie po Pirmojo pasaulio karo atvyko į Ameriką. Šiandieną — norint nenorint — reikia pripažinti, kad „lenktyniaudami“ iškeliavę į Amžinybę po Antrojo pasaulinio karo atvykę pabėgėliai.

Turbūt nerasi nė vienos tautos, kuri taip gražiai ir dažnai prisimena mirusiuosius, kaip lietuviai. Prisimenam mirusiuosius mirties metinių progą, kas metai, o didesni prisiminimai rengiami kas penkeri metai. Tai yra gražus pavyzdys kitataučiams.

Joanos Kozicaitytės-Mikalas-

kienės iniciatyva š.m. birželio 5 d., 10:30 val. ryte, šv. Mišiose, kurias aukėjo kan. Vaclovas Zakarauskas, švč. Mergeles Marijos Gimimo bažnyčioje buvo prisiminti Kozicų šeimos mirusieji: Viktoras — 5 m., Vincas — 24 m., Onutė — 12 m. ir Pranas Mikalauskas 15 m.

Po pamaldų visi buvo pakviesti į „Seklytį“ pietums, kuriuos dalyvavo 70-80 žmonių — Joanos ir visų iškeliavusių draugai bei pažįstami. Valgius palaimino ir prisiminė mirusiuosius, pietuose dalyvavęs kan. V. Zakarauskas.

Baigus valgyti, kavutę geriant, žodį tarė laikraščio „Lietuvių balso“ — B-nės vardu inž. Domas Adomaitis. Savo trumpoje kalboje daugiausia

Algimantui Bučiui. Paties redaktoriaus straipsniai rodo, kad jis, būdamas rašytojas, kaip žurnalistas turi tai, ką amerikiečių žurnalizmo milžinas Walter Lippmann vadina žurnalisto „Weltanschauung“, bent lietuviškajam pasauliui. Savo politinių studijų komentarą jis pavadiną „Išeivija kaip tautos sąžinė“. Skyrelyje „Nuoširdaus atvirumo nuostata“ jis išryškina pasisakymą, kad „išeivija savo praeities teisinti prievarta ir baimė negali“ ir, kad Lietuvos politinės partijos, pasirinkdamos savo atstovus išeivijoje, „turėtų apie juos žinoti, kokiom išeivijos politinėmis visuomeninėmis grupuotėmis priklauso, kam dirbo ir ką finansškai rėmė. Jei buvo visuomenės nuomonės formuotojai, — kokias pozicijas gynė ir kritikavo, jei intelektualai, — kokias idėjas visuomenei siūlė.“

Įdomesnes išvadų citatas reikšmingi komentarai lydi ir rašytojų organizacijų, ir Bažny-

čios vaidmens, ir konferencijos lietuvių — žydų santykiams nagrinėti, ir kitais klausimais. Savo komentarą Algimantas Bučys baigia taip: „Išgirsti jos (išeivijos) balsą — tolygu įsiklausyti į tautos sąžinę, kurios, dėkui Dievui, neapnešė nei okupacijos dumblas, nei bjaurų kovų dėl valdžios ir turto perdalinimo drumzlės dabartinėje Lietuvoje“.

LFB Los Angeles sambūrio valdyba Vytauto Martinkaus laiško ir priedų kopijas pasiuntė Lietuvių rašytojų draugijos pirm. Pauliui Jurkui, Rimanto Smetonos — „Dirvai“, Jono Kairevičiaus — LFB Tarybos prezidento pirm. Vytui Petručiui, Algimanto Bučio komentaro tekstą — „I Laisvę“ redaktoriui Juozui Baužiui, o su visais kitais išvadų komentarais su pažindins LF bičiulius LFB stovykloje Dainavoje rugpjūčio 21-27 d.

Juozas Kojelis

Tauriajai Tėvynės Dukrai

A.†A.

BRONEI KRIŠTOLAITYTEI BOTYRIENEI

Tėvynėje, Vilniuje, baigus žemiškąją kelionę ir sugrįžus į Amžiną Tėvyne, skausme ir giliame liūdesyje likusius Jos mylimuosius — sesutę, operos solistę, JUOŽĘ KRIŠTOLAITYTĘ ir svainį JONĄ DAUGELUS, Floridoje, brolį JUOŽĄ KRIŠTOLAIT, Kanadoje, jų šeimas ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės šios skaudžios NETEKTIES išgyvenimais.

Vytautas ir Stella Abraičiai
Juozas ir Elena Ambrozaičiai
Rita Bagdonienė
Kazys ir Jadvyga Barūnai
Stasys ir Ona Daržinskiai
Pranas Damijonaitis
Algima Dautartienė
Jurgis ir Veronika Janušaičiai
Mykolas ir Amalija Jagučiai
Bronius ir Vera Juškiai
Teodora Ilekienė
Narimantas ir Ona Karašai
Antanas ir Sofija Kalvačiai
Birutė Kožicienė
Gediminas ir Vladė Lapėnai
Stepas ir Pelagija Leveckiai
Jurgis ir Ancieta Mažeikai
Ada Monkienė
Juozas ir Jadvyga Paliuliai
Birutė Pūkelevičiūtė
Mečys ir Janina Rumbačiai
Izabelė Ramanauskienė
Aldona Sandargienė
Antanas ir Irena Sprindžiai
Antanas ir Valė Skriduliai
Juozas ir Aldona Sodačiai
Bronius ir Regina Snarskiai
Natalija Subacienė
Serafina Sukarevičienė
Donatas ir Lionė Stukai
Stasys ir Marija Šarauskai
Valerija Šileikienė
Algirdas ir Danutė Šilbajoriai
Ona Zdarzinskienė
Kostas ir Ona Žolynai

Daytona Beach, FL

DRAUGAS, trečiadienis, 1994 m. liepos mėn. 20 d.

5

palietė prieš 5-rius metus Amžinybėn iškeliavusi a.a. Viktorą Kozicą, kuris, laikraštį steigiant, atskubėjo su didesne pinigine parama. Taip pat pamiršome, kad Viktoras, kiek sąlygos leido, padėjo savo darbu, besisteigiančiam naujam laikraščiui.

Reikia pasakyti, kad visa Kozicų giminė, įskaitant, kurie

Ant. Repšienė

PADĖKA A.†A. ALFONSAS ILEKIS

Mirė 1994 m. gegužės 16 d. Daytona Beach, FL. Palaidotas gegužės 19 d. Holy Hills Shady Rest kapinių mauzoliejuje šalia dukrėlės Danutės, mirusios prieš 11 metų.

Nuoširdžiai dėkojame kun. Richard Grasso, velionį lankiusiam ir suteikusiam ligonių sakramentą, taip pat už šv. Mišias Prince of Peace kat. bažnyčioje, už palydėjimą ir maldas kapinėse.

Dėkojam giminėms, draugams ir pažįstamiems už atsilankymą koplyčioje, bažnyčioje, už aukas šv. Mišioms už velionį, taip pat už užuojautas raštu, žodžiu, telefonu. Ačiū už gėles.

Dėkojam ilgamečiui Daytona Beach klubo pirm. Jonui Daugėlai už atsisveikinimą laidotuvių namuose. Taip pat nuoširdus ačiū sol. Juzytei Daugėlienei Krištolaitytei už giesmę Marija Marija šv. Mišių metu.

Nuoširdžiai dėkojame muz. Antanui Skriduliui ir jo vedamam chorui už giesmes laidojimo namuose ir bažnyčioje šv. Mišių metu.

Ačiū nuoširdžiam, nepailstančiam korespondentui Jurgiui Janušaičiui už straipsnius apie mano mylimą Vyra Alfonsą. Dėkojame dr. Majauskui, atvykusiam pasakyti a.a. Alfonsui paskutinį sudie.

Ačiū karsto nešėjams: gimnazijos laikų draugui Jurgiui Mažeikai, svainiui Jurgiui Karaliui, Medardui Karaliui ir Robertui Dargužui.

Liekame didžiam liūdesyje: žmona Teodora Ilekienė-Dubinskaitė, duklė Nijolė, sūnūs — Arūnas, Alfonsas, Jonas, Vytautas, anūakai — Edmundas, Karen, Sandra, Jennifer, Christopher, Lina Marija ir giminės Lietuvoje.

DVIEJŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.

SIMAS KVEČAS

Liepos 23 d. sueina dveji metai, kai tu, mielas Simai, palikai mūsų liūdesy ir išvykai į Amžinuosius Namus.

Šią liūdną sukaktį minint, šv. Mišios bus aukojamos šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles, CA liepos 31 d. 12:30 val. p.p.

Prašome artimuosius ir pažįstamus prisiminti a.a. Simą savo maldose.

Liūdintys — žmona Jadvyga, brolis ir seserys.

PADĖKA A.†A. FAUSTINA MACKEVIČIENĖ

atsiskyrė iš mūsų tarpo gegužės 30 d. Palaidota šv. Kazimiero kapinėse, birželio 4 d.

Širdingai dėkojame visiems, dalyvavusiems šermentyse ir laidovėse.

Dėkojame kun. A. Paliokui, SJ, prel. J. Prunskiui, klebonui J. Kuzinskui už gedulingų šv. Mišių atnašavimą, už maldas koplyčioje ir kapinėse. Dėkojame karstanešiams.

Dėkojame už užprašytas šv. Mišias ir aukas labdaros organizacijoms, ypač už gausias aukas „Saulutei“, Lietuvos našlaičių globos būreliui.

Ačiū visiems, kurie žodžiu, raštu ar spaudoje yra pareiškę mums užuojautą sunkioje valandoje.

Nuliūdę: vyras, podukros ir anūakai.

Su giliu liūdesiu pranešame, kad trumpai sirgusi 1994 m. liepos 17 d., 10 val. vakaro mirė

A.†A.

GRAŽINA STEFANOVICH Mikulskytė

Gyveno Chicagoje, Brighton Parko apylinkėje. Nuliūdę liko: sūnūs — Steve, Danielius su šeimomis ir Petras; brolis Algis Mikulskis ir sesuo Roma Balčiūnienė su šeimomis bei kiti giminės ir pažįstami.

Velionė buvo pašarvota antradienį, liepos 19 d. nuo 1 iki 9 v.v. Modell laidojimo namuose, 5725 S. Pulaski Rd.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, liepos 20 d. Iš laidojimo namų 8 val. ryto bus atlydėta į St. Turibius parapijos bažnyčią, 5646 S. Karlov Ave., kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę sūnūs, brolis ir sesuo su šeimomis.

Laidotuvių direkt. Modell Funeral Home. Tel. 312-767-4730.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Jau turbūt žinote, kad svarbiausias šios vasaros „Draugo“ renginys yra gegužinė, vykianti liepos 31 d. Marijonų vie-nuolyno sodelyje Čikagoje. Tą dieną – sekmadienį – jums ne-reikia niekur kitur eiti, niekuo kitu rūpintis, nes 12 val. d. bus galima atlikti katalikišką parei-gą, dalyvauti šv. Mišiose, vėliau pavalgyti, atsigerti, pasižmo-nėti, maloniai praleisti popietę, besiklausant muzikos, bendrau-jant su kito „Draugo“ skaity-tojais, o namo grįšite apsikrovę laimėtomis dovanomis.

Muz. Julius Mačiulis, šv. Kryžiaus parapijos lietuviškų šv. Mišių vargonininkas, buvo rimtai susirgęs ir dvi savaites gydomas Mount Sinai ligoni-nėje. Sveikatai gerėjant, grįžo į namus ir yra rūpestingai slau-gomas žmonos Paulinos. Šv. Kryžiaus lietuvių parapijiečiai labai pasigenda pamaldose muz. Julius vargonų muzikos ir sol. Paulinos giedojimo. Parapijie-čiai linki muz. Mačiuliui sveik-ti ir stiprėti.

Sofija Brazilionienė, Vitalija Gudauskas, Vanda Žolynienė, Kunigunda Šilininė – tai vis gerasirdės mūsų skaitytojos, atsiliepusios ir prašyma, kad „Draugo“ gegužinės „laimės šuliniai“ reikia fantų, atskubę į administraciją, pilnais krep-šiais nešinos. Labai dėkojame!

Brigita Ravickaitė, būsimoji dantistė, trečio kurso studentė Kauno Medicinos akademijoje, vieši pas dr. T. Frymark, McHenry, IL. Ji ten bus ligi mokslo metų pradžios ir stebės dantų gydymą bei tobulins savo anglų kalbą. Tėvas yra veiklus Lietuvos Dantų gydytojų sąjun-gos narys, bendradarbiauja su DAFL, yra progresyvus ir da-bartinę Lietuvos padėtį supran-tantis gydytojas. Brigita bus proga aplankyti svarbiausias lietuvių įstaigas Čikagoje ir Lemonte, nes ji Amerikon atvy-kusi pirmą kartą.

Brigita Ravickaitė.

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Gibaitis
6247 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 1-312-776-8700
Kriminalinė Teisė

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 778-0800
Valandos pagal susitarimą

University of Chicago ir šie-met ruošia Vasaros operos fes-tivalį po atviru dangumi, Hut-chinson Courtyard, universiteto pastatų komplekte. Liepos vidu-ryje buvo statyta Puccini „Tos-ca“, o liepos 22-23 d. bus Gilbert & Sullivan „The Mikado“ spek-taklis. Informacijos teikiamos tel. (312) 702-8484.

Antano Klimo „Lietuvių kal-bos dalyvių vartoseną“, kaip jau anksčiau buvo paminėta „Drau-ge“, išleista Mokslo ir encik-lopedijų leidyklos Vilniuje 1993 m. Šiuo metu ribotą knygų kiekį gavo ir „Draugo“ knygynas. Besidomintieji gali ją čia įsigyti ir pasinaudoti gimto-sios kalbos tobulinimui.

Lietuvių fronto bičiulių studijų ir poilsio savaitė JAV vyks rugpjūčio 21-28 d. Daina-voje. Į stovyklą pranešimams iš Lietuvos atvyks savaitraščio „Naujas dienos“ redaktorė Aldona Žemaitytė ir žymi atei-tininkijos asmenybė Petras Plumpa. Taip pat dalyvaus prof. Valdas Samonis iš Kana-dos kelis kartus buvęs Balti-jos šalyse konsultacijos rei-kalais. Apie Lietuvos padėtį, kaip ji atrodo užsienyje gyve-nantiems lietuviams, pasisakys eilė pranešėjų, kaip dr. K. Ambrozaitis, J. Ardys, J. Ko-jelis, V. Naudžius, J. Baužys, V. Rociūnas. Liūda Rugienienė žvelgs į mūsų pareigas sau ir Lietuvai. M. Remienė, LF Tary-bos pirmininkė, supažindins su LF gyvastimi.

Vykš dainos ir poezijos vaka-ras, kuriame dainuos solistė Rasa Krokytė-Veselkienė, poeziją skaitys plačiai visur mėgstama Julija Švabaitė-Gylienė, bus ir daugiau iš grožinės literatūros. Stovyklai re-gistruojamasi pas V. Naudžių, 5733 N. Sheridan Rd., Chicago, IL 60660, tel. 312-275-4222.

Boleslovas Novickis iš Westmont, IL, „laimės šu-liniui“, kuris veiks „Draugo“ ge-gužinėje, padovaną rašomąją mašinėlę ir daug kitų vertingų fantų. Dėkui!

Atsiprašome! š.m. liepos 9 d. „Drauge“ (Susipažinkime sky-riuje) buvo išspausdintas straipsnis „Auris Jarašūnas – lietuvių išeivijos jaunimo pavyz-dys“. Per neapsižiūrėjimą pakeista straipsnio autoriaus pavardė – Vytautas Šeštokas. Tai nuolatinis „Draugo“ bendradarbis iš Los Angeles, CA, kuris savo straipsniais bei laiškais dažnai praturtina mūsų dienraštį.

Vidmantas Rapšys, Dow-ners Grove, IL, prie gražiamų laimėjimo bilietų šaknelių pridėjo ir 100 dol. auką savo dienraščiui. Tikrai įvertiname V. Rapšio dosnumą. Ačiū!

x Didžioji Pasaulio lietuvių centro gegužinė bus liepos 24 d., 12 val. po šv. Mišių Centro sodelyje. Kviečiame visus at-silankyti, pasivaikinti, pasi-linksminti. Bus ir staigmenų. Lietuvai lyjant gegužinė vyks salėje.

x LEMONTE, PL centre, TRANSPAК istaiga veikia kiekvieną savaitę: penktą 3 v. p.p. – 7 v.v., šeštą 10 v.v. – 3 v. p.p., sekmą 8:30 v.v. – 2 v. p.p. Tel. 708-257-0497 arba 312-436-7772

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Dengiamieji ir taisome
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

IŠ ARTI IR TOLI

JAV PEDAGOGAI PADEDA LIETUVAI

Vilniuje, Lietuvos Mokytojų kvalifikacijos institute, liepos 18 d. prasidėjo vasaros semina-rui-kursai Lietuvos moky-tojams, kuriuos suorganizavo JAV mokytojų pagalbos Lietu-vai organizacija APPLE (Ameri-can Professional Partnership for Lithuanian Education) kartu su Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sky-riumi bei Mokytojų kvali-fikacijos institutu.

Šiais metais be tradicinių AP-PLE centrų Vilniuje, Klaipė-doje, Marijampolėje, Birštone, prisijungė Kauno, Panevėžio ir Kėdainių miestai. Kursuose dalyvauja apie tūkstantis moky-tojų, su kuriais savo patirtimi dalinsis 90 lektorių iš JAV.

Šiomet nauja yra ir tai, kad į šiuos kursus-seminarus įjungta ir serija katalikiškų mokyklų tiki-bos mokytojų. Ši mintis kilo pernai, kai į Lietuvą ir Rusiją abiejų valstybių kvie-timu atvyko 30 JAV katalikų mokytojų delegacija. Iš tos grupės trys buvo pakviesti šią vasarą praveisti kursų – tai New Yorko arkivyskupijos ka-talikiškų mokyklų superintenden-to pavaduotojas James Simone, į pensiją pasitraukęs šv. Rašto profesorius iš Seattle, WA, George Genot ir religinio švietimo profesorė ses. Jeanette Lucinio iš Catholic Theological Union seminarijos Čikagoje.

Paskelbus šiuos kursus katali-kiškų mokyklų tiki-bos moky-tojams, visos 50 vietų (po dvi kiekvienai katalikiškai mokyk-lai) buvo tučtuojau užpil-dytos, tad šie trys lektoriai su-tiko pasilikti dar savaitę ir dar 25 mokytojų pristatytį koncentruotą seminarą, kad galėtų bent trys mokytojai iš kiekvienos mokyklos dalyvauti. Lektoriai taip pat vežasi Amerikos katalikiškų leidyklų ir įstaigų paaugutų naujausių religinio švietimo leidinių ir asmeniškų dovanėlių – sagiu-vinių, raštinės priemonių kur-santams. Šių lektorių suradimu rūpinosi ir jiems keliones apmokėjo Lietuvos Katalikų Religinė Šalpa iš Oak Founda-tion skirtų lėšų.

Apskritai APPLE kursuose veiks muzikos, pasaulio is-torijos, tikslųjų mokslų, anglų kalbos, vaikų, reikalaujančių ypatingos auklėjimo peda-gogikos, ir kitos grupės. Kursų dalyviams numatyta kultūrinė programa: videofilmų peržiūra, talentų vakaras, koncertai.

x Clevelando Maldos bū-relis remia vieną našlaičių Lietu-voje ir kas mėnesį, per Albina Petukauskienę atsiunčia \$20 „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetui.

x „Saulutė“, Lietuvos naš-laičių globos būrelis, dėkoja už aukas vargstantiems vai-kučiams Tėvynėje: Aldonai ir Broniui Baukiams bei Ramintai ir Raimundui Lapsiams \$25; a.a. Česlovo Grincevičiaus atmi-nimui – Konstancija Orentienė \$100. Anoniminis geradaris \$100 a.a. Julės Jakienės atmi-nimui. Labai ačiū, „Saulutė“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089.

x „Pensininko“ žurnalą, kurį leidžia JAV LB Soc. Reikalų Taryba, red. Karolis Milkovaitis, galima užsiprenu-meruoti adresu: 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629. Prenu-merata metams: JAV-bėse \$15, kitur \$25. Išeina vieną kartą į mėnesį. Tai vertinga dovana įvairiomis progomis.

Redaguoja J. Placas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

DARIUS IR GIRĖNAS

Jau 61 metai, kaip šių didvy-rių kūnai ilsisi Lietuvos žemėje. Liepos mėn. 15 d. išskrido iš New Yorko į Lietuvą, o 17 dieną žuvo to meto Vokietijoje. Jie iš-garsino savo žygiu Lietuvą visame pasaulyje. Mes lenkia-me jiems galvas ir meldžiamės už jų sielas.

Gaila, kad šiandieninė Lietuva per mažai seka jų pė-domis, jų rūpestiai nukreipti kitur. Tai ilgos vergijos paliki-mas. Būtų laikas nusikratyti vergijos liekanomis ir dvasia pakilti aukščiau žemiškos kasdienybės.

Redaktorius

VEJAS

Šią vėjuotą dieną Bėgu greitį kiemą: Aitvarą sparnuota Leisiu paskrajoti...

Bet išdykęs vėjas, Aitvarą nutvėręs, Nešasi padangę Ir atimti rengias...

Vėjau, niekadėjau, Padangių plėšike, Kovą pralaimėjai, Aitvaras man liko...

Danutė Lipčiūtė-Augienė

GULBĖ

Gulbė, tvenkinio gražuole, Lesk iš mano delno. Nebijok, paglostyt noriu Tavo sparną švelnų.

Tu pajusi duonos kvapą, Aš – lengvumą tavo. Ir – papūtus baltą, sparną, Gulbė atliūliavo!

Grazina Ragalevičienė
Lietuva

KEISTAS SUSITIKIMAS

Jau aštunta valanda ryto. Laikrodžio žadintuvas užja. Ariją mieguista pakelia ranką ir pradeda mušti laikrodį. Pagaliau įkylus užimas nusto-ja. Buvo labai sunku Arijai keltis šį rytą, nes nebuvo paprastas rytas, bet šeštadienio rytas. Sunku keltis, kai visi draugai dar miega. Atmerkusi akis pamatė pro langą pilką dangų. Atrodė, kad tuoj pradės lietus pilti kaip iš kibiro. Arija atsiduso, užsimerkė ir mintyse pasakė: „Man jau užtenka, šiandien nenoriu važiuoti į lietuvišką mokyklą. „Mama, aš sergu. Man pilvas labai skauda“. Arijos mama atbėgo pas dukrą: „O mažytel! Atrodo, kad tau labai skauda, pagulėk dar ir mėgink vėl užmigti. Šian-dien galėsi praleisti pamokas“. Tą pasakius, mama išėjo.

Arija nusišypojo. Ji atsigulė ant šono ir mėgino užmigti. Bet staiga išgirdo silpną balselį: „Negerai padarei, tavo tėveliai moka pinigų už mokslą, o tu neini į mokyklą. Mokytoja lau-kia, tu save skriaudi“.

– Kas čia kalba? – nedrąsiai paklausė Arija.

– Aš esu mokslo laumė.

– Eik sau! Nėra mokslo lau-mės. Aš noriu miegoti. Arija vėl užsimerkė.

– Aš esu mokslo laumė Biru-tė. Kodėl šiandien nelankai lietuviškos mokyklos? Pažiūrėk į mane ir atsakyk.

– Aš noriu miegoti. Aš kalbu lietuviškai. Lankiau mokyklą aštuonerius metus, užtenka.

Tėvynės ŽVAIGŽDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

DARIUS IR GIRĖNAS

Darius ir Girėnas buvo du didvyriai. Jie perskrido lėktuvu Atlanto vandenyną. Jie norėjo nukristi į Lietuvą, bet jiems nepasisekė, kažkas juos pašovė jiems skrendant per Vokietiją. Jie ir dabar yra prisimenami kaip didvyriai.

Marius Andrijauskas, 5 sk. Visi Čikagos lit. m-los mokiniai.

DVYLIAK BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIŲ

Šią pasaką pasakodavo mano senelis mamai. Viena pamotė ragana pavertė dvylia brolių juodvarniais. Kai jų sesutė užaugo, išėjo brolius ieškoti. Ji daug vargo ir kentėjo, bet brolius išgelbėjo ir visi laimin-gai gyveno.

Danius Čarauškas, 2 sk.

Kryžių kalnas.
Piešė Angelika Kazakaitytė, Bostono lit. m-los mokinė.

KAS TIE BROLIAI GRIMAI

Prieš šimtą devynerius metus, nedideliame Vokietijos mies-telyje, gimė berniukas, kurį tėvai pavadino Jokūbu. Senų žmonių pasakojimu, danguje įsižiebė žvaigždė, lėmusi jam pasakoriaus likimą. Bet berniui, matyt, vienam liūdna buvo, ir po metų pas jį atkeliavo brolukas, kurį tėvai pavadino Wiliamu.

Bėgo metai. Vaikiškus brolių žaidimus pakeitė knyga, mo-kyklos suolas, žinių troškimas, meilė gimtajai kalbai. Tie visi dalykai juos atvedė į Marburgo universitetą. Ir štai, Vokietijos mokslo padangėje broliai Jokū-bas ir Wiliamas prabilo kaip gerbiami profesoriai, senosios raštijos, vokiečių liaudies kūry-bos tyrinėtojai. Dideli ir svarbūs jų darbai kalbos srityje, bet la-biausiai broliai išgarsėjo, kai spaudoje pasirodė „Vaikų ir namų pasakos“, parašytos abiejų brolių Grimų vardu. Tai jie, broliai Grimai, surinkę daugybę liaudies pasakų, per-davė jas mums. Nuo tada visas pasaulis, ir maži, ir dideli pamilo brolius Grimus.

Brolių Grimų pasakose nie-kada blogis nelaimi prieš gėrį. Pasakose aukštinamas darbas ir pašiepiamas tinginavimas.

Gaja Bubbytė
P.S. Kituose „T.Z.“ laidose išspausdinsiu Gajos mėgiama brolių Grimų pasaką.

– Bet Arija, pagalvok, ar tikrai nenori lankyti lietuviškos mokyklos. Juk tau yra smagu važiuoti į skautų ir ateitininkų stovyklas. Ar tau nepatiko Lietuvoje? Dauguma geriausių tavo draugų lanko lietuvišką mokyklą, ar be jų nebūtų liūdna? Ar tavo kelionė į Lietuvą lankyti gimines pernai vasarą nebuvo smagi? Jei nemokėtum lietuvių kalbos, negalėtum susikalbėti. Jei nežinotum Lietuvos istorijos ir literatūros, nebūtų idomu matyti Vilniaus bažnyčias, pilis ir muziejus.

– Žinoma! Bet aš visa tai žinau ir man užtenka tos mokyklos.

Iš Detroito „Žiburio“ aukšt. lit. m-los laikraščio „Laisva Lietuva“.

TRYKS SIUVĖJO SŪNUS

Pasaka apie tris siuvėjo sūnus yra linksma. Man nepatiko ožka, kad ji melavo. Siuvėjas dėl jos išvarė savo sūnus. Tai buvo truputį liūdna. Bet sūnus buvo laimingi. Pir-mas sūnus dirbo pas stalių ir gavo tokį staliuką, kai jis paprašydavo, ant jo atsiradavo įvairių valgių ir gėrimų. Ir man toks staliukas patiktų. Antras sūnus dirbo malūne, gavo asilą, kuris spjaudė auksą. Jei aš tokį turėčiau, būčiau turtingas. Trečias sūnus gavo maišą ir lazda. Jam paliepus, lazda mušdavo visus jo priešus. Tokią lazda tikriausiai norėčiau turėti, ji primuštų visus mano negerus draugus.

Danius Čarauškas, 2 sk.

ARKLYS, JAUTIS, ŠUO IR ŽMOGUS

Dzeusas (pagoniškosios Grai-kijos vyriausiasis dievas), sukūręs žmogų, paskyrė jam trumpą amžių. Kai atėjo žiema, žmogus, būdamas sumanus, pasistatė namą ir gyveno. Kartą, paspau-dus smarkiame šalčiui ir užėjus liūtimis, arklys, nepakęsdamas tokio oro, atšiuoliavo (atbėgo) pas žmogų ir paprašė, kad jį priglaustų. Žmogus žadėjo jam pastogę, jeigu arklys dalį savo metų jam atiduotų. Arklys mielai sutiko. Neilgai trukus prie namelio atsirado ir jautis nepakęsdamas žiemos. Ir jį žmo-gus žadėjo priimti už tam tikrą metų skaičių. Sutiko jautis, atidavė amžiaus dalį ir buvo pri-mtas į trobą. Pagaliau šalčio genamas (vejamas) atbėgo šuo ir, atidavęs savo amžiaus dalį, gavo pastogę.

Ir štai kas išėjo: kol žmonės gyvena Dzeuso skirtą amžių, jie yra malonūs ir geri; arklio metų jie darosi pagyrimai ir išdidūs; sulaukę jaučio metų – valdingi (mėgstantys, sugebantys val-dyti), o šuns metus gyvendami tampa pikti ir irzlūs.

Pasakėčia tinka piktiems ir niūriems seniams.

Ezopas

Bėgdamas nuo tiesos, melo ne-pagausi.

Batai kojų nespaudžia. Batus spaudi tu.

ARKLIAI

Turbūt nėra gražesnio gyvulio už arklį. Arklių yra įvairių rūšių. Amerikos arkliai skiriasi nuo kitų kraštų arklių. Man labai patinka Amerikos „Quarter horse“, kurie yra ne tik la-bai gražūs, bet draugiški ir ga-būs gyvuliai.

Aš jodinėjau jau porą metų. Pradėjau dalyvauti dideliuose pasirodymuose. Jau esu laimėjęs vieną kaspiną. Daly-vauti pasirodymuose yra labai sudėtinga. Viskas turi būti pagal aprašymus knygoje: jude-siai, apranga ir kiti dalykai. Aš dviu specialų šalną ir juodą švarką, šviesias kelnas, baltus marškinius su juodu kaklaraiš-čiu, „čebatus“ iki kelių. Reikia turėti ypatingą botagą.

Mano svajonė – turėti savo nuosavą arklį. Tam tikslui dabar taupau pinigų. Man labai patinka vienas arklys, moteriškos giminės, vardu Rožė. Ji mano draugė. Atrodo, lyg ji viską supranta. Jeigu paklausiu klausimą, ji tik palinguoja galvą. Mano seneliai Lietuvoje irgi turėjo arklį. Senelis Stasys Norikūnas labai mylėjo savo arkliauką ir jam buvo labai gaila jį palikti rusams. Senelis Kazimieras Aukštikalnis jodinėdavo stovėdamas basas ant arklio ir rankas ištiesęs.

Kada nors jūs skaitysite apie mane laikraščiuose, gal net pateksiu į olimpiadą.

Gilija Aukštikalnytė, Bostono lit. m-los 6 sk. mokinė.

SPEKITE

1. Kuris kytras (gudrus) gimęs su žasele aria.
2. Marga karvė dangun žiūri.
3. Ant sienos mėnulis susipi.
4. Čiulba ulba vyturiukas. Būtų nieko, tiktai kiauras jo pilvukas.
5. Sulopytas, sukarpytas, eina keliu bambydamas (grodamas).

PRAEJUSIOS SAVAITĖS ATSAKYMAI

1. Svarstyklės. 2. Varpas bažnyčios bokšte su virvėmis. 3. Vargonai. 4. Rašomoji (žąsies) plunksna. 5. Laiškas.

LINKSMIAU

Važiuoja kiškis ir vilkas trau-kinio vagonė, kiškis guli apatijoje, o vilkas viršuje. Staiga – trenksmas. Kiškis klausia: „Kas čia atsitiko?“

– Marškinėliai nukrito, – at-sako vilkas.

– O kodėl taip garsiai?

– Nespėjau nusivilkti...

Vienas vagis atsidūrė teisme. Teisėjas klausia:

– Kodėl pavogei iš kapinių dviratį?

– Aš maniau, kad jo savinin-kas jau miręs.

Du draugai kalbasi apie sportą.

Vienas klausia:

– Kodėl alpinistai, kopdami į kalną, susiriša virvėmis?

Antras taip paaiškino:

– Kad niekas nepabėgtų, jei kuriam atrodytų baisu.

Vieni trūkį gauna per daug keldami, kiti – per daug apžio-dami...